

PEDAGÓGIAI PROGRAM, 2021.

Ikladi Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda

Tartalomjegyzék

1.	Felhasznált jogszabályok	5
2.	Bevezetés.....	6
3.	Az óvoda adatai.....	7
3.3.	Az óvoda hivatalos elnevezése.....	7
3.4.	Elérhetőségei.....	7
3.5.	Az óvoda fenntartója.....	7
3.6.	Az óvoda vezetői.....	7
3.7.	Az óvoda működési területe.....	7
3.8.	Az intézmény típusa.....	8
3.9.	Az óvodai csoportok száma	8
4.	Tárgyi feltételek	9
5.	Az óvoda személyi feltétele.....	10
5.3.	Dolgozók munkaterületük és végzettségük szerinti besorolása	10
5.4.	Dolgozók folyamatban levő továbbtanulásuk szerint	10
5.5.	Intézmény irányítása – szervezeti felépítése	11
6.	Beiratkozáshoz szükséges feltételek	12
7.	Az óvoda kapcsolatai	13
7.3.	Szülő-óvodapedagógus kapcsolattartása	13
7.4.	Kapcsolat Iklad Község Önkormányzatával és Német Nemzetiségi Önkormányzatával	13
7.5.	Kapcsolat az Ikladi Német Nemzetiségi Kulturális Közhasznú Egyesülettel	14
7.6.	Kapcsolat az Együtt az Ikladi Óvodáért Alapítvánnyal	14
7.7.	Kapcsolat a Gyermejkölési Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal, Gyámügyi Hivatallal.....	14
7.8.	Kapcsolat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, és a Pedagógiai Szakszolgálattal.....	14
7.9.	Kapcsolat az Ikladi Tasnádi Lajos Német Nemzetiségi Általános Iskola	15
7.10.	Egyéb kapcsolataink	15
8.	Óvodai élet megszervezése	16
8.3.	Az óvodai élet rendje és tervezése	16
8.4.	Az óvodai élet dokumentálása	17
9.	Pedagógiai koncepciónk.....	18
9.3.	A német nemzetiségi nevelés célja és feladata.....	20
9.4.	A nemzetiségi nevelés és hagyományéltetés célja az óvodai nevelésben:	20
10.	Az óvodai élet helyi megszervezése a német nemzetiségi nevelés szempontjából	22
10.3.	Évkör programjai:	23

11. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	27
11.3. Az egészséges életmód alakítása.....	27
11.4. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	30
12. Az óvodai élet tevékenységformái	33
12.3. Játék	33
12.4. Munkajellegű tevékenységek	35
12.5. Tanulás.....	36
12.6. Német nyelvi és nemzetiségi nevelés.....	37
12.7. Mozgás.....	41
12.8. Verselés, mesélés	41
12.9. Rajzolás, mintázás, kézimunka	44
12.10. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	45
12.11. A külső világ tevékeny megismerése	47
13. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	51
13.3. Testi érés	51
13.4. Lelki fejlődés	51
13.5. Szociális fejlődés	52
13.6. Az egészségesen fejlődő gyermek	52
13.7. Német nyelv fejlődése az óvodás kor végére:	53
14. Az együttnevelés.....	54
15. Gyermekvédelem	56
16. A Pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések.....	57
16.3. A helyi Pedagógiai program érvényességi ideje	57
16.4. A Pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata	57
16.5. A Pedagógiai program nyilvánosságára hozatala.....	58
17. Angewandte Rechtsätze	61
18. Einleitung	62
19. Daten des Kindergartens	63
19.3. Offizieller Name des Kindergartens.....	63
19.1. Kontaktdaten	63
19.2. Träger des Kindergartens	63
19.3. Leiter des Kindergartens	63
19.4. Tätigkeitsbereich des Kindergartens	63
19.5. Typ des Instituts	64
19.6. Zahl der Kindergartengruppen	64
20. Sachbedingungen	65
21. Kontakte des Kindergartens.....	67
21.3. Kontaktpflege Eltern-Kindergartenpädagoge	67

21.4.	Kontakt mit der Selbstverwaltung der Gemeinde Iklad und der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung.....	67
21.5.	Kontakt mit dem Iklader Deutschen Kulturellen Gemeinnützigen Nationalitätenverein	68
21.6.	Kontakt mit der Stiftung Együtt az Ikladi Óvodáért	68
21.7.	Kontakt mit dem Kinderwohlfahrtsdienst, Familienhilfsdienst, Vormundschaftsamt	68
21.8.	Kontakt mit der die Lernfähigkeit Prüfenden Experten- und Rehabilitationskommission und mit dem Pädagogischen Fachdienst	68
21.9.	Kontakt mit der Iklader Deutschen Nationalitätenschule.....	69
21.10.	Weitere Kontakte	69
22.	Organisierung des Kindergartenlebens.....	70
22.3.	Ordnung und Planung des Kindergartenlebens	70
22.4.	Dokumentation des Kindergartenlebens	71
23.	Pädagogische Konzeption	72
23.3.	Grundgedanken	72
23.4.	Ziele und Aufgaben der deutschen Nationalitätenerziehung.....	74
23.5.	Ziele der Nationalitätenerziehung und des Traditionsbewusstseins in der Kindergartenerziehung	74
24.	Örtliche Organisierung des Kindergartenlebens in der Hinsicht der Deutschen Nationalitätenerziehung	76
24.3.	Programme des Jahreskreises.....	77
25.	Allgemeine Aufgaben der Kindergartenerziehung	82
25.3.	Die Gestaltung der gesunden Lebensweise	82
25.4.	Sicherung der emotionalen Erziehung und Sozialisation	85
26.	Tätigkeitsformen des Kindergartenlebens	89
26.3.	Spiel	89
26.4.	Arbeitsartige Tätigkeiten.....	91
26.5.	Lernen	92
26.6.	Deutsche Sprach- und Nationalitätenerziehung	93
26.7.	Bewegung	98
26.8.	Rezitation, Erzählen	98
26.9.	Zeichnen, Bemusterung, Handarbeit.....	101
26.10.	Singen, Musik, Singspiel, Kindertanz.....	102
26.11.	Aktives Kennenlernen der äußeren Welt	104
27.	Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters	108
27.3.	Körperliche Reife.....	108
27.4.	Psychische Entwicklung	108
27.5.	Soziale Entwicklung	109
27.6.	Das gesund entwickelnde Kind.....	109
27.7.	Entwicklung der deutschen Sprache auf das Ende des Kindergartenalters:	110
28.	A Pedagógiai program elfogadása, jóváhagyása	111

Ikladi Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda
Deutscher Nationalitätenkindergarten, Iklad
2181 Iklad, Iskola tér 23.
OM: 032 843

---

1. Felhasznált jogszabályok

- 2011. CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról III. fejezet 27-29. §
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1993. évi LXXIX. törvény (Kt.) és annak módosításai
- 23/1997. (VI. 4.) MKM sz. rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Fogyatékos tanulók iskolai oktatása tantervi irányelve kiadásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról [Gyvt.]

2. Bevezetés

Iklad a Galga mentén helyezkedik el, Budapeستől Északkeletre kb. 40 km-re található.

Az óvodát 1958-ban alapították, akkor még a régi iskola épületében működött, a templom mellett. A jelenlegi intézmény 1980-ban épült, 2006-2009 között került kibővítésre és felújításra. Jelenleg 4 csoporttal (2 homogén 2 heterogén életkorú) várja a gyermekeket a településről és a környékéről.

Az óvoda jól felszerelt: tornaszobával, logopédiai helységgel, egy kisebb foglalkoztató teremmel és egy só-szobával is rendelkezik. Saját konyha biztosítja az iskola és az óvoda részére a mindennapi étkezést. Az udvar tágas, rendezett, természetes árnyékot adó. Egy műfüves focipálya biztosítja a gyermekek számára a mozgás örömét. Az intézmény számos sporteszközzel tudja színesíteni mind az udvari, mind a tornaszobában tartott mozgásos játékokat. Mindezen felül számos fakultatív program közül választhatnak a szülők gyermekeik részére:

- néptánc;
- hip-hop tánc;
- foci;
- nyáron intenzív kéthetes úszás (vízhez szoktatás).

Az óvodának profilja: a német nemzetiségi és hagyományéltető.

A település 1752-ben történt újratelepítése a behívott és letelepült osztrák és német telepesekhez kötődik. A falu mai napig őrzi emlékét a történelemnek és a kultúra egy részét is hűen ápolja. Fontos ezáltal, hogy a pedagógusok, mind az óvodában, mind az iskolában, a német nemzetiségi nevelés keretében a gyermekek felé közvetítsék a falu múltját.

Lényeges, hogy a gyermekekben kialakuljon az otthonuk szeretete, tisztelete, a nemzeti és nemzetiségi identitás tudat, melyet a nemzetiségi és hagyomány éltetésével, a nyelv aktív használatával fejlesztjük a mindennapjaink során.

3. Az óvoda adatai

3.3. Az óvoda hivatalos elnevezése

Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda
Deutscher Nationalitätenkindergarten, Iklad

3.4. Elérhetőségei

Címe: 2181 Iklad, Iskola tér 23.
Telefonszáma: +36-28/403-388
E-mail: ovoda@iklad.hu, ovodatitkar@iklad.hu
Honlap: www.ikladiovoda.hu

3.5. Az óvoda fenntartója

Német Nemzetiségi Önkormányzat Iklad
2181 Iklad, Ráday tér 1.

3.6. Az óvoda vezetői

Óvodavezető: Nagy Márta
Óvodavezető helyettes: Katók-Rest Erika Andrea
Munkaközösség vezető: Cseri Brigitta

3.7. Az óvoda működési területe

A gyermekek felvételi lehetőségét a felvételi körzethatár jelöli ki, amely Iklad község közigazgatási határa.

Intézményünkbe az ikladi gyermekeken kívül a környező településekről is járnak olyan gyermekek, akiknek a szülei a német nemzetiségi nevelést igénylik, amennyiben az óvoda rendelkezik szabad férőhellyel.

3.8. Az intézmény típusa

Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű napközi otthonos óvoda.

3.9. Az óvodai csoportok száma

Intézményünk 4 (2 homogén, 2 heterogén) csoporttal működik. A csoportlétszámok a nemzeti köznevelésről¹ szóló 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározottak szerint valósulnak meg.

---

¹ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. 2020. 11. 27-i megtekintés,
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100190.TV>

4. Tárgyi feltételek

„Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.”²

Saját tárgyi feltételeink:

- Tágas, parkosított udvar az uniós előírásoknak megfelelő játékokkal
- Ovi-Foci program keretében megvalósult műfüves focipálya
- 2 fedett terasz
- 5 csoportszoba
- 3 gyermeköltöző
- 3 felújított gyermekmosdó
- 3 foglalkoztató helyiség (Só-szoba, Logopédiai foglalkoztató, Fejlesztő szoba)
- 1 tornaszoba sportszertárral, mozgásfejlesztő eszközökkel
- 1 szertár, 2 raktár
- 1 vezetői iroda, 1 pedagógus szoba és könyvtár
- 1 dolgozói öltöző mosdóval és mosókonyhával
- Főzőkonyha
- Német nemzetiségi és helyi népi sarkok a csoportszobákban, és nemzetiségi sarkok az emeleten
- Csoportszobák tárgyi eszközei (bútorok, játékok, pedagógiai eszközök) korosztályoknak megfelelőek

Tárgyi eszköz fejlesztési terve az 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelete szerint valósul meg.

² 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. 2020. 11. 27-i megtekintés, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

5. Az óvoda személyi feltétele

5.3. Dolgozók munkaterületük és végzettségük szerinti besorolása

Főiskolát (BA/Bsc) végzett és szakvizsgázott vezetőóvodapedagógus	1 fő*
Főiskolát (BA/Bsc) végzett óvodapedagógus	3 fő
Főiskolát (BA/Bsc) végzett és német nemzetiségi szakirányú óvodapedagógus	5 fő
Német nemzetiségi óvodapedagógus (BA/Bsc)	2 fő
Neveléstudományi szakos bölcsész (MA/Msc)	1 fő**
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Gyógypedagógiai asszisztens	1 fő
Pedagógiai munkát segítő munkatárs	1 fő
Szakképzett óvodai dajka	4 fő
Szakképzett ételmezező	1 fő
Szakképzett szakács	2 fő
Konyhai kisegítő	3 fő
Óvodatitkár	1 fő
Szakszolgálat által biztosított utazó fejlesztőpedagógusok	3 fő***

* Főiskolát (BA/Bsc) végzett és német nemzetiségi szakirányú óvodapedagógus statisztikai számában is megjelenik

** Német nemzetiségi óvodapedagógus (BA/Bsc) statisztikai számában is megjelenik

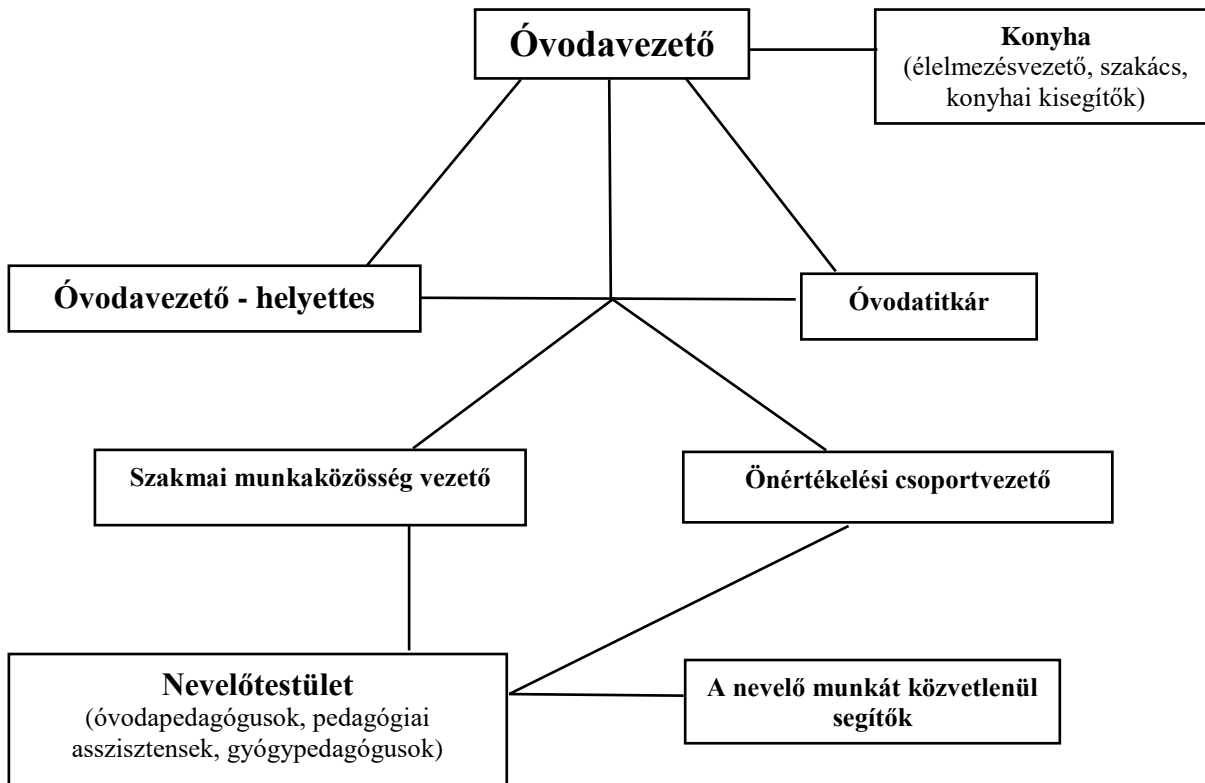
*** Jelenleg: logopédus, szakvizsgázott fejlesztőpedagógus, konduktor.
(Alapellátásban és/vagy szerződéses ellátásban foglalkoznak a gyermekekkel.)

5.4. Dolgozók folyamatban levő továbbtanulásuk szerint

óvodapedagógus (BA/Bsc) szakot végzi	1 fő
német nemzetiségi óvodapedagógus (BA/Bsc) szakot végzi	1 fő

5.5. Intézmény irányítása – szervezeti felépítése

6. Beiratkozáshoz szükséges feltételek

A felvételt meghatározza az 2011.CXC. törvény (Nkt) 8.§ (2) és az SZMSZ-ben leírt felvételi körzethatárra vonatkozó feltételek, illetve Nyilatkozat a nemzetiségi óvodai nevelésben/nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételéről kitöltése.

Alapkövetelmény, hogy a gyermek betöltse a harmadik életévét. Az óvodaérettség feltétele a szobatisztaság, önálló étkezés, és hogy a gyermek ki tudja fejezni szükségleteit.

Intézményünkben 2010. szeptember 01-től a 2,5 éves gyermek megkezdheti az óvodalátogatást, ha az óvodaérettség feltételeinek megfelel.

7. Az óvoda kapcsolatai

7.3. Szülő-óvodapedagógus kapcsolattartása

A szülőkkel való napi kapcsolattartásán kívüli további alkalmak:

- szülői értekezlet évente legalább háromszor;
- SZMK értekezlet évente legalább háromszor;
- családlátogatások óvodába lépés előtt, illetve szükség szerint;
- fogadóórák szükség szerint, előre megbeszélte időpontban;
- nyílt napok: a szülő a pedagógiai év folyamán bármikor, előre jelzett időpontban betekintést nyerhet a csoport életébe;
- közös rendezvényeink: Betakarítási ünnep, Márton napi felvonulás, Szülők bálja, Népi farsang.

7.4. Kapcsolat Iklad Község Önkormányzatával és Német Nemzetiségi Önkormányzatával

Az óvoda működésének egyik legfontosabb feltétele a fenntartó szervvel és a Német Nemzetiségi Önkormányzattal való jó kapcsolat. Ez lehetővé teszi, hogy az óvodapedagógusok továbbképzéseken vegyenek részt, és a továbbtanulásra is lehetőséget ad.

A **Német Nemzetiségi Önkormányzat** által szervezett programokat meghirdetjük és azok aktív résztvevői vagyunk, gyermekeink fellépnek a Nemzetiségi napon és célunk, hogy a többi rendezvényen is nagyobb létszámmal jelenjenek meg az óvodás családok. Ilyen rendezvények: tollfosztás, farsangi felvonulás, sördélutánok, adventi gyertyagyújtás.

Óvodánk fenntartója **Iklad Község Önkormányzata**. Az óvoda anyagi és tárgyi feltételeiről erejéhez mérten gondoskodik. Programjait támogatjuk és részesei vagyunk. Óvodapedagógusaink és a gyermekek évről évre szereplői és résztvevői a falu ünnepeinek, mint például az aratás, a szüreti felvonulás, falukarácsony.

7.5. Kapcsolat az Ikladi Német Nemzetiségi Kulturális Közhasznú Egyesülettel

Óvodánk dolgozói tagjai az Ikladi Német Nemzetiségi Kulturális Közhasznú Egyesületnek, a Blaublumen táncsoportnak, a Rebelein kórusnak és a hagyományörző csoportnak. Résztevői szervezett programjaiknak. A gyermekek is résztvevői a „Malenkij robotra” való megemlékezésnek, a „Retró Majálisnak” és az időszakos táncházaknak.

7.6. Kapcsolat az Együtt az Ikladi Óvodáért Alapítvánnyal

Az alapítvány kuratóriumi tagjai között jelen vannak az intézmény dolgozói is. Az alapítvány a munkájáról folyamatosan tájékoztatja a nevelőtestületet, és a szülői szervezetet és adományaival támogatja az intézményt. Közös programunk a családi nap.

7.7. Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal, Gyámügyi Hivatallal

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása, prevenció.

A kapcsolat formája, lehetséges módja: esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel. Segítség kérése a Gyermekjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

7.8. Kapcsolat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, és a Pedagógiai Szakszolgálattal

Az együttműködés eredményeként végzik a gyermekek speciális vizsgálatát, egyéni fejlesztéseket, a beiskolázás segítségét, valamint tanácsadást nevelési kérdésekben.

Az kapcsolat kiterjed vizsgálat kérésére, kölcsönös tájékoztatásra, esetmegbeszélésekre, konzultációkra és szülői értekezleteken való megjelenésre

7.9. Kapcsolat az Ikladi Tasnádi Lajos Német Nemzetiségi Általános Iskola

Egymás rendezvényein részt veszünk, illetve közös programokat is szervezünk. A nagycsoportosok Ovisuli program keretében ismerkednek meg az iskolával. Pedagógusaink óralátogatásokon vehetnek részt. Szakmai fórumok tarthatók az óvodapedagógusok és a tanítók között.

7.10. Egyéb kapcsolataink

- Ikladi Evangélikus Egyházközség: hitoktatás hetente 1 alkalommal van az óvodában. Részvétel a Betakarítási Hálaadási Istentiszteleten, ahol a nagycsoportosok műsorral szolgálnak.
- Ikladi Közösségi Színterek.
- Partner óvodák: zuglói Óperenciás Óvoda, vecsési Falusi Nemzetiségi Óvoda
- Kerecsendi Német Nemzetiségi Önkormányzattal és Aldebrő Német Nemzetiségi Önkormányzatával meglévő jó kapcsolatunk eredménye, hogy 2017 nyara óta a német nemzetiségi táboraikban pedagógusaink részt vesznek.
- Védőnő: Gyakran látogatja intézményünket. Mivel ő is jól ismeri a családokat, így egyes családi szociális problémák megbeszélésére is lehetőségünk van.

8. Óvodai élet megszervezése

8.3. Az óvodai élet rendje és tervezése

A gyermekek óvodai életét céltudatosan alakítjuk ki, a gyermek egészséges fejlődését, fejlesztését figyelembe véve. Célunk, hogy a jövőben minden csoportunk homogén legyen.

A játék folyamatosságára és a nyugodt légkör megteremtésére ügyelünk. A kezdeményezéseket és tevékenységeket az aktualitások figyelembevételével, differenciáltan tervezzük és valósítjuk meg, ügyelve a gyermekek életkori sajátosságaira.

Az óvoda nyitva tartása hétfőtől péntekig 6:30-17:30:

- játékidő, kezdeményezések, tevékenységek: 6:30 – 10:30;
- folyamatos tízórai: 8:00-9:00;
- udvari játék, séta: 10.30 – 11:50. (csoportonkénti folyamatos bejövettel);
- ebéd: 11:45 – 12:45 óráig;
- pihenés: 13:00-14:50;
- uzsonna: 15:00-15:30;
- játékidő a hazamenetelig.

A napirend, hetirend hozzájárul a gyermekeink egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A **napirend** igazodik a különböző tevékenységekhez és gyermekeink egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásainkra és igényeinkre is tekintettel van.

Komplex tevékenységeket tartunk, a kiemelt fejlesztési részterületek a **hetirendben** jelennek meg. Továbbá tartalmazza a fejlesztőhelyiségek csoportonkénti beosztását is.

A hetirend szervezése az óvónők egyéni feladata, de a tevékenységformák tudatos tervezését, átgondolt szervezését szem előtt kell tartani.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében, a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

8.4. Az óvodai élet dokumentálása

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített (nem kötelező) feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Dokumentumaink:

- napló: a gyermekekről készült napi bejegyzések, valamint minden gyermekről évi kettő (januári és májusi), illetve szükség szerinti feljegyzések;
- mulasztási napló és létszámnyilvántartás;
- anamnézis lap;
- fejlődési napló;
- étkezési nyilvántartás;
- gyermekvédelmi feljegyzések, valamint a családlátogatásokról készült feljegyzések.

9. Pedagógiai koncepciónk

Az óvodás gyermek első nevelési szintere a család.

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). ... Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.”³

Az (állami és önkormányzati fenntartású) óvodáknak az ismereteket és a különböző vallási- és világnézeti szemléleteket tárgyilagosan kell közvetítenie a gyermekek és szüleik felé. Biztosítani kell, hogy a gyermek fakultatívan részt vehessen a hitoktatásban.

Az ikladi óvoda a nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű kategóriába sorolandó. Az intézményre az óvodai nevelés általános feladatain túl (Óvodai nevelés országos alapprogramja /továbbiakban: ÓNOAP/) érvényes a nemzetiségi óvodákra vonatkozó EMMI rendeletben rögzített feladatok (nemzetiségi nyelv és kultúra megismertetése, átadása), valamint az ikladi helyi hagyományok mentén felépített hagyományörző óvodai program megvalósítása.

Pedagógiai koncepciónk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodáskorú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét/nemzetiségét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ez által hiteles, követendő mintákat kapjon.

A program az óvodás korra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a nyelvi fejlődéssel, hagyományápolással és a természet megismerésével/szeretetével. A kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, az érzelem dús élmények, hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire!

³ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. 2020. 11. 27-i megtekintés, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

A gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára is, így az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

Életrend elemei:

- rugalmas, integrált napirend;
- családias légkör;
- differenciált bánásmód;
- érző, alkotó nevelőtestület;
- nevelésben együttműködő családi-óvodai közösség.

Az óvónő:

- egész lényük példát mutat, viselkedésük mintát ad;
- azonosul a nemzetiségi szemlélettel és elsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek;
- kimutatja a nemzetiségi nyelvhez, szokásokhoz, hagyományokhoz való kötődését;
- erősíti a nemzetiségi hovatartozás érzését minden gyermekben;
- biztonságot áraszt, hitelessé teszi önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikáció és a „testnyelv” kifejező eszközeit;
- pedagógiai tevékenysége tudatos, ebben a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet játszik meghatározó szerepet;
- megteremti a gyermeket elfogadó, szeretetteljes megerősítő légkört.

A hagyományőrző szemléletű nevelés a népművészet és helyi szokások éltetésére vállalkozik összekötve a nemzetiségi nyelvvel és kultúrával.

A népi kultúra, mindennapjainkban is fellelhető és átörökíthető. Ez egy olyan komplex pedagógiai rendszerben valósul meg, amelynek feltétele a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő, optimális környezet.

A gyermek központi tevékenységformája a játék, a játék által fejlődik és fejleszthető.

9.3. A német nemzetiségi nevelés célja és feladata

Célunk, hogy

- a gyerekeket megismertessük a település nemzetiségi múltjával, nyelvével, kultúrájával és hagyományaival;
- a gyermekekben megalapozzuk a hagyományok és a természet szeretetét;
- a gyerekekben elültessük a nemzetiségi identitástudat kialakulásának csíráját.

Iklad hagyományainak átörökítése és éltetése a német nyelv használatával és a családok aktív együttműködésével történik.

A program a népművészet és a szokásörző jeles napok mellett a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is magába foglalja.

9.4. A nemzetiségi nevelés és hagyományéltetés célja az óvodai nevelésben:

- a település történetének megismertetése;
- német nemzetiségi értékeket tartalmazó egyéb tevékenységek, foglalkozások és játékok az intézményben és az intézményen kívül is;
- német nemzetiségi rendezvényeken, programokon való részvétellel;
- a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése;
- a nyelvhasználat természetessé válásának kialakítása az óvónői minta által.

Nevelési szemlélet:

- a gyerekek otthonról nem hoznak magukkal nyelvi ismereteket, ezért a nevelésben a német nyelv használatát kell előnyben részesíteni;
- a német nyelvű tevékenységek feldolgozását a magyar nyelvű tevékenységek alapozzák meg;
- a német és nemzetiségi foglalkozások keretében, egy olyan nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkör megteremtése a cél, ahol a gyermekek spontán, a játéktevékenységek, német dalok, mondókák, hanganyagok, előadások, segítségével tudják a német nyelvű szókincsüket bővíteni és elsajátítani;
- a különböző tevékenységek közben (megérkezés, távozás, étkezések, öltözködések, köszöntések – születésnap, névnap –séta, udvari játék stb.)

alkalmazott ismétlődő mondatmodellek elősegítik a megértést, a nyelvi fejlődést;

- A tervezéskor figyelembe vesszük a nemzetiségi irányelveket, a helyi sajátosságokat és a gyermekek életkori különbözöségeit.

9.4.1. A német nemzetiségi, hagyományéltető nevelés személyiségfejlesztő hatása és tartalma

A német nemzetiségi és hagyományéltető szellemenben nevelkedett gyermek alkotó kölcsönhatásban él a természettel, ráérez arra, hogy a világot képes alakítani. Megismeri a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget, érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik. Alapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet érzése a világra is nyitottabb kétnyelvűségéből eredendően.

Óvodánk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az ünnepek mindig kétnyelvűek legyenek az óvoda profiljának megfelelően és célja, hogy a német nyelv használata legyen többségben a szabad nyelv használatakor az egyes jeles események alkalmával is.

A séták, a kirándulások jó lehetőséget adnak a természet, a környezet megismerésére megszerettetésére.

Az évszakok változásaiból fakadó népi időjósítások felidézésére és a nyelvvel való ismerkedésre.

10. Az óvodai élet helyi megszervezése a német nemzetiségi nevelés szempontjából

Óvodánk pedagógusai éves és havi/heti szinten a tevékenységeket nyelvi szempontból heti váltással tervezik az évkör programjainak tartalmához igazítva és egyébként olyan fontos témákkal tarkítva, mint a közlekedés, ruhák, család, állatok, növények, időjárás...

A hetirend teremrend is, mely alapján minden csoport igénybe tudja venni minden helyiségünket legalább hetente egyszer.

- Ilyen helyiségeink:
  - A foglalkoztató szobánk IKT eszközökkel (okos TV és laptop internet szolgáltatással, DVD és CD lejátszó), ahol eredeti német nyelvű hang és videó anyagokkal ismerkedhetnek a gyermekek.
  - A só-szobánk, ahol nem csak a gyermekek egészségét óvjuk, hanem ének-zenei és irodalmi nevelést tarthatunk kisebb mozgásos tevékenységgel összekötve.
  - A tornaszobánk, ahova egy héten kétszer is mehetünk. Egyszer a heti egy direkt mozgás tevékenység céljából, illetve egyszer pedig az ének-zene, énekes játék és gyermektánc foglalkozások végett, hiszen itt van lehetőség azokra az elemekre, melyek nagyobb teret igényelnek.

- Az udvar és a séta:
  - a séta beosztása fontos, hogy az udvari játék során kevesebben tartózkodjanak az udvaron egyszerre a biztonságos játékélmény elérése érdekében, illetve ez a rend segítséget ad a környezeti nevelés tematikus tervezéséhez is. A sétáinkat céltudatosan tervezzük meg és a séta alkalmával. Fontos, hogy a séták alkalmával is megjelenjen a német nyelv.

Minden csoport rendelkezik saját heti renddel, mely csoportnaplóban kerül rögzítésre és tartalmazza a csoport főtevékenységeinek rendjét. E terv szerint dolgozik mind a magyaros, mind a német nemzetiségi óvodapedagógus a csoportban.

10.3. Évkör programjai:

10.3.1. Ősz

- **Őszi óvodai kirándulás:**
  - Alkalmassá teszi a természet, a környezet megszerettetésére, az évszakok változásaiból fakadó népi időjósítások felidézésére, német nyelvű környezeti nevelésre.
- **Betakarítási ünnep „Erntedankfest”:**
  - október első vasárnapján közösen ünnepeljük az Ikladi Evangélikus Egyházközséggel és a Német Nemzetiségi Önkormányzattal;
  - a Betakarítási Hálaadó Istentiszteleten az óvoda nagycsoportosai, német és magyar nyelvű énekkel, verssel szolgálnak;
  - Óvodánkon belül projektszerűen dolgozzuk fel a betakarítás szokásait. A séták alkalmával terméseket gyűjtenek: (magok, gesztenye, dió, makk), közben az évszakhoz és betakarításhoz kapcsolódó dalokat énekelnek, mondókákat mondanak.
  - A betakarítás hetén a gyerekeknek akadályversenyt tartunk, ahol a különböző terményekkel, zöldségekkel izgalmas feladatokat kell megoldaniuk.
  - A szülőkkel közös barkásdélután keretében a gyerekekkel közösen terménybábokat készítünk, melyekből az óvoda teraszán kiállítást rendezünk.
  - A hét fénypontja az egész héten gyűjtött őszi zöldségek, gyümölcsök, magvak és a frissen készített lekvárok, kompótok kóstolása. Ezt a délelőtti dalokkal, táncokkal, mondókákkal tesszük még színesebbé.
  - A Betakarítás hetén partner óvodánkkal a zuglói Óperenciás Óvoda nagycsoportosaival közös programot szervezünk, mely az évek folyamán hagyománnyá vált.
- **Nemzetiségi nap (NNÖI szervezése)**
  - Az óvoda nagycsoportosai tauplitzi népviseletben német nemzetiségi gyerekdalokból, gyermektáncokból és dalos gyermekjátékokból összeállított „műsort” adnak elő.

- **November 11. Márton napja**

- Bár Ikladon nem volt hagyománya a Márton napi felvonulásnak, de az évek során az iskolával közösen bevezetett új szokás, mára már tradícióvá vált. Márton nap estéjén, az óvoda udvarán gyülekezünk a gyerekekkel és szüleikkel együtt, meghallgatjuk Márton történetét. Majd indul a menet, az idősek már várják, hogy mikor jelenik meg a falu utcáin a Márton napi gyereksereg, a szüleikkel együtt készített kis fényes lámpásaikkal.
- A tábortűz mellett együtt énekelünk (németül), majd az óvoda udvarára visszatérve pogácsával és meleg teával megterített asztal várja a visszaérkezőket.

10.3.2. Tél

- **Advent első vasárnapja**

- A Német Nemzetiségi Önkormányzat és az Ikladi Evangélikus Egyházközösség által szervezett Adventi gyertyagyújtás vendégei a nagy-középsőseink, melyet 2019-ben vettünk fel új szokásként a programunkba. A gyerekek adventi német énekekkel és mondókával/verssel köszöntik az első gyertya lángját.

- **December 4. Borbála napja**

- Cseresznyeágot állítunk a vázába a gyerekekkel és várjuk, hogy kivirágozzon. Az óvónő elmeséli a szokáshoz kapcsolódó néphagyományt, illetve karácsonyig megfigyeljük a természeti jelenségét az ágaknak a környezeti nevelés keretein belül.

- **December 6. Miklós napja**

- Óvodánk minden csoportjába ellátogat a Mikulás. A gyermekek kétnyelvű énekekkel és mondókákkal köszöntik érkezését. A csoportok apró csomagokat kapnak.

- **December 13. Luca napja:** A német szokások szerint Luca-búzát ültetünk és hasonlóan a Borbála napi cseresznyeághoz, a környezeti nevelésbe ágyazva figyeljük a búza növekedését, természetesen ismertetve a szokás jelentőségét is.

- **Karácsony az óvodában**

- Mézeskalácssütés közösen a gyerekekkel, melyekkel később közösen az ovi karácsonyfáját díszítjük fel.
- A gyermekek az óvónőkkel nagyon szívesen díszítik, szépítik az óvoda épületét. Ehhez karácsonyi díszeket, apró karácsonyi ajándékokat készítünk. Ebben az időszakban meghitt, csendes, nyugodt karácsonyi

légkört teremtünk, melyhez segítséget nyújtanak a két nyelven elhangzó hangulatos karácsonyi zenék és énekek.

- Karácsonyi történeteket hallgatunk, énekelünk, verselünk.
- A gyermekeknek elmondjuk és képekkel bemutatjuk Jézus születésének történetét.
- A nagy-középsőseink pedig kétnyelvű Betlehemes játékkal készülnek, melyet bemutatnak a többi gyerekeknek.
- Részt veszünk a település falukarácsonyán.

- **Téli sportjátékok:**

- szánkózás, hóemberkészítés, hógolyózás, csúszkálás a jégen. Madáretetés.

- **Január 6. Vízkereszt:**

- A karácsonyi ünnepkör záró napja. A karácsonyfa leszedése. Újévi jókívánságok, köszöntők megismerése. Vízkeresztkor ünnepeljük a napkeleti bölcsek, vagy népiesen a háromkirályok (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) érkezését.

- **Német nyelvű vándorszínházak meghívása az óvodába.**

- **Farsang - Téltemetés-tavaszcélzás időszaka**

- A gyermekek legkedvesebb időszaka az óvodában. A gyermekek egész nap hordják jelmezüket, táncolnak, énekelnek önfelédten. A konyhás nénik erre az alkalomra farsangi fánkkal kedveskednek az ovisoknak.
- Népi farsang: A mindenkori nagycsoportosok kétnyelvű műsorral készülnek, ahol valamilyen helyi népszokást mutatnak be ikladi népviseletbe öltözve, a szüleiknek és a falu lakói részére.
- Az óvodás gyermekeket és szüleiket a Német Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett Farsangi Maskarás Felvonulásra invitáljuk. A gyermekek és szüleik erre az alkalomra is álarcot/jelmezt öltenek, a résztvevőket mindig farsangi finomság (fánk) és jó hangulat várja.

10.3.3. Tavasz

- **Március 8. (Nemzetközi) Nőnap**

- A fiúk apró ajándékokkal és kétnyelvű versekkel köszöntik a lányokat a csoportban, illetve az óvodában dolgozó nőket.

- **Húsvét**
  - A tavasz legnagyobb ünnepe. A gyerekekkel együtt erre az alkalomra feldíszítjük az óvodát, barkát szedünk, húsvéti és tavaszi verseket, mondókákat, dalokat tanulunk mind két nyelven, illetve tojásokat festünk, díszítünk különböző technikákkal.
  - Mivel ebben az ünnepben vannak a két nyelvterületen különbségek és Iklad egy evangélikus falu, így az óvodánkban sajátosan ünnepeljük a Húsvétot. A Nagyhét egyik napján, az óvoda udvarán csoki tojást keresünk a gyerekekkel a fűben (német szokás szerint) és tojásfát állítunk, ahol ismertetjük a gyerekekkel a húsvét történetét és közösen elmondjuk az ideillő kétnyelvű verseinket, mondókáinkat és énekeinket. Másnap az ikladi szokások szerint a fiúk locsolóverset mondanak és vízzel meglocsolják a lányokat.
- **Népviselő napja:**
  - A gyerekek és az óvoda dolgozói tiszteletüket fejezik ki népük, népviseletük előtt egy-egy népviseleti ruhadarab viselésével a mai ruházatukhoz illesztve.
- **Május 1. Majális**
  - A gyerekekkel közösen színes szalagokkal feldíszítjük a májusfát, majd rövid kétnyelvű ismertetés után közösen körbetáncoljuk a májusfánkat német tavaszi énekekkel és dalos gyermektáncokkal.
- **Anyák napja:**
  - Édesanyák köszöntése két nyelven ajándékozással (saját kezűleg készített ajándékkal) a csoportban kialakított „köszöntő” helyen, ahol minden gyermek egyesével köszönheti a saját anyukáját.
- **Évzárók és ballagás**
- **Gyermeknap:** színes programokkal a gyerekek részére.

10.3.4. Nyár

- A nyári hónapok megfigyeléséhez séták, tájmegismerő kirándulások és gyűjtő utak előkészítése.
- Nyári úszótanfolyam megszervezése.

11. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

11.3. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

11.3.1. Egészségre nevelés, gondozás

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodó, simogató szeretete. Az érzelmi biztonság segíti át a „botladozó”, önmagát kipróbáló gyermeket az önkiszolgálás bonyolult tevékenységrendszerében.

Cél: az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása.

A helyes **életritmus** megteremthető a folyamatossággal, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez.

A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges **táplálkozás**, a gyermek egyéni ízlésének ismerete, formálása.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységekkel valósulnak meg.

A **testápolás** szolgálja a gyermek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását.

Az **öltözködés** a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza.

A **mozgás** belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermekek mozgásigénye egyénileg eltérő. A gyermeki mozgásigény kielégítését a változatos tevékenységek szolgálják.

Az **edzés** folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz. Fontos, hogy a gyermekek, minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban.

A **pihenés** az alvás az óvodás gyermek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata.

A gyermek testi fejlesztése érdekében fontos, hogy ismerje a gyermek otthoni életritmusát, étkezési és egyéb egészségügyi szokásait.

Az óvónő a változatos mozgásformák gyakorlását szolgáló élettér megteremtésére törekszik.

Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát. Együttműködik a szülővel, az egészségügyi szakemberrel, elsődlegesen a betegségek megelőzése, indokolt esetben a speciális fejlesztés céljából.

Az egészségre nevelés, gondozás, személyiségfejlesztő hatása:

- A nyugalmat árasztó környezet, a szeretetteljes bánásmód, a gyermek biztonságérzését erősíti.
- A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak egészséges életmódbeli készségei, jártasságai.
- Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri és alkalmazza a higiénés és esztétikus étkezési szokásokat.
- Képesé válik önmaga és társai segítésére.
- Alakul igénye a maga körüli rend megteremtésére.
- Testileg megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezett, jó állóképességgel rendelkezik.

11.3.2. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek,

- vigyáz a tisztálkodási eszközökre, fésűre, fogkefére, fogkrémre, ezeket használat után visszarakja a helyére;
- önállóan el tudja dönteni, hogy mennyi ételre van szüksége,
- megfelelően használja az evőeszközöket az étkezés során;
- terítés során jól használja a megszerzett ismereteit;
- önállóan öltözködik, vetkőzik, cipőjét be tudja kötni, összerakja, és a helyére teszi a levett ruháját;
- nemcsak a saját dolgait rendezi össze, hanem környezetében is rendet tart;
- kialakult baráti kapcsolatait ápolja, de képes a csoport többi tagjával való együttműködésre;
- képes a társai viselkedésének tolerálására.

11.3.3. A nemzetiségi nyelv jelenléte és szerepe az egészséges életmódra nevelésben:

- **Feladatok**

Az óvónőnek olyan napi rutint kell kialakítania, amelyben a gyermekeknek lehetőségük van a német nyelv használatára,

- a tisztálkodás, öltözés, vetkőzés és étkezés során

Példaképnek kell lennie,

- meg kell értetnie a szülőkkel, a gyerekek által ismert német szavak otthoni használatának fontosságát (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)

A pedagógus figyelembe veszi a nyelv elsajátításának különböző fejlettségi szintjét.

- **Gyermeki tevékenységek:**

- A csoportszoba bútorainak, használati tárgyainak, eszközeinek megnevezése.
- Az étkezéssel kapcsolatos eszközök, ételek nevének megismerése.
- Az öltözőben végzett tevékenységek megismerése
- Testrészek, ruhadarabok neveinek ismerete.

- A mosdóban használt tárgyak, tevékenységek megismerése.
- Udvari eszközök megismerése német nyelven.
- Megismeri az óvoda egyéb helyiségeit, konyha, raktár, iroda stb.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Megtanul önállóan tisztálkodni, fogat mosni. Használja az idevaló német kifejezéseket.
- Megtanulja az étkezésnél használt szavakat, eszközök, ételek neveit németül.
- Önállóan tudnak öltözködni. Testrészek, ruhadarabok neveinek ismerete német nyelven.
- A tevékenységeket egyszerű német mondatokkal le tudják írni.
- Rendrakásnál használja a megtanult kifejezéseket.
- Ismer új szavakat és kifejezéseket.

11.4. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Óvodánk pedagógiai programja, az óvodás korú gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk, az érdekes élményekkel a gyermek érzelmi életében meghatározó változásokat idéznek elő.

A megismerési folyamatot érzelmek kísérik. Az érzelem- kifejezés egy része veleszületett. Később a gyermek utánzás útján megtanulja az érzelmeit kifejezni, és kezelni.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését biztosítjuk.

11.4.1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- A gyermek biztonságérzetének megalapozásával az önbizalom erősítése, a szocializáció elősegítése.
- A gyermek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére való nevelése.

- Az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
- A hagyományörzés és természetóvás motiváló hatásának folyamatos éltetése.

A pedagógus állandó jelenlétével törekszik megismerni, megérteni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait. Alkalmat és lehetőséget teremt a gyermek pozitív érzelmeinek kiváltására.

Az óvónő a kisgyermek természetes igényét, a gondolkodás és szabadság vágyát rugalmas viselkedéssel és kiegyensúlyozott életmódmintával elégíti ki.

Az óvónő tudatosan törekszik saját érzelmi kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni, és a gyermeki érzésvilágba való beleélési képességét fejleszteni.

Átértzi, hogy a gyermek - óvónő és a gyermek - gyermek viszonyát az együttes tevékenységek élményei határozzák meg, ezeket a kapcsolatokat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Óvónő feladata:

- Folyamatosan jelen van a csoportban.
- Olyan környezetet teremt, melyben a gyermek kielégítheti természetes, társas szükségleteit, neveli a gyermekeket a különbözőségek elfogadására.
- Megalapozza a gyermekek szokás és normarendszerét.
- Arra törekszik, hogy a gyermek ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Igény estén más kultúrájú gyermekek számára inkluzív környezetet biztosít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz.
- A szabálykövetők, segítik egymást.
- Nyitottak az újra.
- A közösségért való munkavégzés természetessé válása.
- Tudatában vannak saját képességeiknek.
- Iskola érettség

11.4.2. A nemzetiségi nyelv jelenléte és szerepe az egészséges életmódra nevelésben:

Feladataink:

- Szeretetteljes, biztonságos, derűs óvodai légkör biztosítása, amelyben a gyermeket már az óvodába lépés pillanatában pozitív hatások érik a német nyelvvel való ismerkedés során.
- Segítjük az olyan társkapcsolatok kialakulását, amelyek a német nyelv megszeretetéséhez, gyakorlásához vezetnek
- Munkánk során figyeljünk az egyes gyerekek jelzéseire (öröm, bánat, visszahúzódás stb.), ami jelzés is lehet a gyermek és a nyelv kapcsolatára.
- A közös ünnepeken nagy arányban legyen jelen a német nyelv.

Gyermeki tevékenységek:

- Közös játék, ismeretek gyűjtése a foglalkozásokon, és a tevékenységek során.
- Közös séták, kirándulások.
- Születésnapok, névnapok megünneplése.
- Közös ünnepek (hagyományörző, történelmi) megélése.
- Ajándékok készítése (anyák napja, születésnapok, névnapok stb.), ajándékozás öröme.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek:

- követik a különféle szabályokat;
- szeretik óvodájukat, szoros kapcsolatban állnak társaikkal, amit németül is kifejeznek;
- érdeklődnek a társaik és a felnőttek;
- kedvesen fogadják a vendégeket;
- a szabályokat betartásának fontosságát tudatosítják egymásban;
- kérés nélkül segítenek;
- közösségi feladatokat vállalnak;
- nyelvi és társadalmilag is érettek az iskolakezdéshez.

12. Az óvodai élet tevékenységformái⁴

12.3. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze nyelvismeret elsajátítására is. Az óvónő a játéktevékenységeket németül kezdeményezi, a különböző játékhelyzetekbe németül kapcsolódik be és a nyelvet saját személyére nézve a játék folyamán tartja. A nyelv segítőeszköze a pedagógus hanglejtése, a beszédének ritmusa, mimikája, testbeszéde, mozgása és maga a játék eszköze. A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék folyamatában az óvodapedagógus

- közvetve és közvetlenül is irányítja a játékot, konfliktushelyzetben, illetve veszélyhelyzetben közbeavatkozik
- biztosítja a szabadjáték túlsúlyát
- megteremti a szabadjáték feltételeit:
- nyugodt, biztosságot adó, szeretetteljes légkör,
- biztosítja a szabad mozgáshoz szükséges helyet és biztosságot
- kialakítja a különböző játszótereket: kuckó, játszósarok, öltöző, udvar, stb.
- biztosítja a tevékenység során a gyermek korának megfelelő játszóeszközöket

12.3.1. Alkalmazott játékok fajtái:

Gyakorló játék: a mozgás és a funkció öröme a cél.

- Hang és beszéd játékos gyakorlása.
- Gyakorló játékok (mindig valamilyen ritmikus szabályhoz kötődnek).
- Játékszerek és eszközök rakosgatása, melyet az óvónő megnevez németül.
- Játék különböző anyagokkal. A gyakorlójáték fejlett formája, fontos feltétele a szerepjáték kialakulásának.

⁴ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. 2020. 11. 27-i megtekintés, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Képesse válik bonyolultabb feladatok elvégzésére.
- Érzelmi világa sokrétűbbé, árnyaltabbá válik.
- Fejlődik tájékozódási reflexe, aktivitása, orientációs képessége.
- Kialakulnak a fogásmódok.
- A tárgyak, eszközök tulajdonságait is megismerik.
- Tárgyak nevének, funkciójának, tulajdonságainak, lényeges jegyeit megismeri.
- Kialakul az önálló cselekvés igénye.

Szimbolikus szerepjáték: a társadalmi tapasztalatok gyakorlása.

- A szerepjátékban nyilvánulnak meg először- és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatokat, az együttműködés, a kölcsönös alá-, és fölé rendelés, a közös tevékenység.

Konstruáló játék:

- A gyermekek kockákból és más játékszerekből, anyagokból, építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Fejlődik érzelmi intelligenciájuk, erősödik az érzelmek kifejezése
- Alapvető gondolkodási folyamatok fejlődése.
- Kezdeményezővé válnak
- Mozgásuk, cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Beszéd fejlődése, metakommunikációs eszközök szerepe az egyes szerepek eljátszásakor. Az anyanyelvi nevelés döntő.
- Ismeri az alá, fölé, mellé rendeltség szabályait.
- Erősödik a gyermekek közötti kapcsolatteremtő képesség.
- Kialakul az együttes cselekvés képessége, egymás megértése. (empátia).

Szabályjáték:

- A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.
- Mozgásos szabályjáték, népi dalos játékok: bújócskák, fogócskák, körjátékok, mozgásos versenyjátékok.
- Értelmi képességet fejlesztő játékok: érzékelést, megfigyelést, emlékezetet, problémamegoldó gondolkodást, képzeletet fejlesztő játékok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Értelmi erő fejlesztése.
- Mozgásszervek sokoldalú fejlődése.
- Gondolkodás (figyelem, koncentráció, emlékezet) fejlődése.
- Érzelmű fejlődés (akarat, kitartás, önuralom erősítése).
- Önbizalom növelése.
- Győzelem, kudarc kulturált elfogadása.
- Csapatteljesítmény, egymásra utaltság, felelősségérzet fejlesztése.

12.4. Munkajellegű tevékenységek

Munkára nevelés célja és feladata, hogy a gyermek elsajátítsa azokat a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják. A hagyományörző tevékenységek gyakorlásán keresztül valósul meg a munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.

Jellemzői:

- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze.
- Önként vállalt, örömet okozó tevékenységek együttese.
- Tevékenységek például: önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, alkalmi megbízások teljesítése (pl. kenyér kérése a konyháról), az elvállalt naposi munka, a környezet-, a növény-, és állatgondozás.
- A személyiség fejlesztés fontos eszköze.

- A nemzetiségi nyelv használatával növekszik a német nyelv szövegértése, szókinccse, beszédkézsége.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Formálódik a gyermek feladattudata, felelősség és kötelesség vállalása.
- Munka közben tanulja meg, hogy a feladatoknak akkor is eleget kell tenni, ha nincs hozzá kedve.
- A munka eredménye növeli a gyermek önbizalmát, saját erejébe vett hitét, önértékelését.
- Fejlesztő hatással van a gondolkodásra.
- A munka folyamán ismeri fel az ok, okozati összefüggéseket.
- A gyermekmunka segíti a testi fejlettséget, fokozza az állóképességet.

12.5. Tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése a tevékenységeken keresztül.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

12.5.1. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakori problémamegoldás
- a német nyelvű mondatmodellek és gyakran használt kifejezések, szavak ismételt használatával a gyermekben elmélyül a cselekvéshez kötődő tartalom, mellyel először passzív, majd aktív szókinccs alakul ki.

12.5.2. A tanulásban felhasznált eszközök

- cselekedtetésére szolgáló eszközök,
- szemléletre épülő eszközök.

12.6. Német nyelvi és nemzetiségi nevelés

12.6.1. Az óvónő feladatai, mint példakép a gyermekek számára

- Nyelvi kultúránkat folyamatosan fejlesztjük (önképzés, továbbképzés).
- A gyerekek követhetik beszédünket, változatos, számukra képekben gazdag és hibátlan.

12.6.2. A gyermek-pedagógus közötti interakció feladatai

- A pozitív értékelés motiválja a gyermekeket a nyelv elsajátítására.
- A saját fejlesztési ütemét figyelembe kell venni, ezért egyéni fejlesztési terveket kell összeállítani.
- a pedagógusnak meg kell értenie azokat a gyerekeket, akik keveset vagy semmit sem beszélnek, meg kell találni azokat a lehetőségeket, hogy aktivizáljuk őket.
- Ha szükséges alkalmazzunk logopédust.
- Biztosítsunk lehetőséget és olyan helyzeteket, amelyek bővítik a gyermekek szókincsét és mondatszerkezeteket, és amelyekben aktiválhatják passzív nyelvtudásukat.

12.6.3. Kiemelkedő szerepet tölt be a nyelvi nevelésben a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevétele, úgymint

- az **artikulációs bázis**, mely lehetővé teszi a német kiejtés megtanulását és ráérzést a nyelv zeneiségére,
- az **utánzóképeség**, mely lehetővé teszi, hogy gátlások nélkül kövessék a nyelvi modellt (óvónő és nagyobb gyermekek a csoportban),
- a **kíváncsiság**, mely a gyermekeket állandó keresésre, próbálkozásra, tapasztalatok gyűjtésére ösztönzi,

- az **állandó tevékenység**, az óvónő és gyermek kétoldalú kölcsönös kapcsolatában is.

Egyéni célok:

- a gyermekek életkori sajátosságainak és az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő német nyelvi és kulturális nevelés,
- a gyermekek életkorának megfelelő német nemzetiségi, és anyaországbeli szokások és hagyományok ápolása,
- kétnyelvű identitástudat megalapozása,
- szituációhoz kötött nyelvi egységek kidolgozása, melyeknek tartalma az Óvodai nevelés országos alapprogramja szellemében kerül kidolgozásra.

12.6.4. A nyelvi feladataink az egyes képességfejlesztési területeken

Motorikus képességek

- A sokoldalú mozgások, tevékenységek révén kell a nyelvi fejlődésnek végbemennie.
- Sokféle tevékenységben a megértés szemléletes segítségével elsősorban passzív nyelvi szókincsük gyarapodjon.
- Változatos tevékenységeken keresztül sajátítsanak el aktív szókincset, nyelvi kifejezéseket a nagymozgások, finom-motorika, testséma, térorientáció területén.
- Zenei képességfejlesztésben ismerkedjenek meg a nemzetiségi nyelv zenei sajátosságaival (zenei hangsúlyok, ritmus révén).

Rajzolás, mintázás, kézimunka

- A gyermekek aktív szókincsének különböző technikákkal végzett tevékenységek révén kell fejlődnie, meg kell ismernie és meg kell neveznie a munkafolyamatokat, anyagokat, tárgyakat.
- A rajzolás és a festés során a gyerekek szemléltetéssel értik meg az utasításokat és a feladatokat.
- A gyerekek egyszerű mondatokkal fejezhetik ki a rajzolással kapcsolatos tapasztalataikat, véleményüket.

Kommunikációs képességek

- Kommunikációs helyzetekben elsősorban a válaszadó szerepkör gyakorlására biztosítunk lehetőséget.
- Változatos gyakorlási lehetőségekben törekszünk a szép, kifejező nyelvi megnyilvánulásra.
- Játékos helyzetekben fejlesztjük a folyamatos beszédet.

Értelmi képességek

- Tapasztalati úton gyűjtsenek aktív nyelvi ismereteket az évszakokról, állatokról, növényekről, emberekről, közlekedésről stb., szerezzenek matematikai tapasztalatokat.
- A tapasztalás, emlékezés, megértés folyamataiban szókincsük gyarapodjon.
- Az összefüggések felismerését kísérik egyszerű nyelvi kifejezésekkel.

12.6.5. Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből

- Ismerkedjenek meg a magyarországi németek történetével (svábok bejövetele, német nyelvű országok)
- Dolgozzák fel az ősök, család és rokonság témát. (családtagok régen és ma, munkájuk, nyelvhasználat, családfa, régi fotók)
- Tárgyi emlékek gyűjtése szülők, nagyszülők bevonásával (fontosnak tartjuk ezek megjelenését óvodánk dekorációjában).

12.6.6. A német nemzetiség tárgyi kultúrája

- Ismerkedjenek meg lakóhelyükkel, annak nevezetes épületeivel, amelyek a sváb kultúrához kötődnek (pl. falumúzeum, betelepítési emlékmű, templom, régi iskola stb.).
- Ismerjenek meg a nemzetiséghez kötődő népi kismesterségeket, régi foglalkozásokat (pl. agyagozás, asztalos, cipész, stb.).
- Ismerkedjenek meg a tapasztalás útján mezőgazdasági munkákkal (falusi udvar).

- Ismerkedjenek meg
  - nyári - őszi munkákkal (szüret, betakarítás, kukoricatörés-fosztás),
  - téli munkákkal (pl. tollfosztás, kosárfonás, szövés, seprűkészítés stb.)
- Ismerkedjenek meg a német nemzetiség viseletével (nemhez, életkorhoz). (Népviselési ruhatár bővítése gyermekeink, pedagógusaink számára ünnepeinkre.)
- Ismerkedjenek meg régi játékokkal, játékszerekkel. (csutkababa, rongylabda, babzsák, stb.)
- A helyi nemzetiség hétköznapi és ünnepi ételeinek megismertetése.

Módszertani alapelveink:

- Következetes német nyelvhasználat minden szituációban. (spontán mindennapos helyzetekben, tervezett tevékenységek során)
- Mikro csoportos beszédfejlesztés, életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Követésre méltó beszédmodell az óvónő részéről.
- Játékosság, gyermekközpontúság érvényesítése.
- Módszertani sokféleség, nyitott tanulási formák alkalmazása.
- Feltételek biztosítása a kommunikációs helyzeteknek megfelelő viselkedéshez, a szóbeli kifejezőkészség a folyamatos beszéd gyakorlásához.
- Nyelvi „tehermentesítéssel” a gyermekek felkészítése a mesékre, a mondókák, versek, dalok stb. elsajátítására.
- Nemzetiségi tartalmak tudatos kiválasztása, tematikus feldolgozása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Alakuljon ki a pozitív érzelmi viszony a német nyelv és a nemzetiség kultúrája iránt.
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket német nyelven közvetíteni tudja.
- Tudjon tájékozódni, megfelelően reagálni a kommunikációs helyzetekben.
- Ismerjen a nemzetiség és az anyaország kultúrájából merített dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat, verseket, mondókákat, meséket.

- Ismerjen néhány helyi nemzetiségi szokást, hagyományt és a tárgyi és a szellemi kultúra értékeit.
- Tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

12.7. Mozgás

A testi nevelés helye, szerepe az óvodai nevelésben:

A testi nevelés az egészség megőrzésére és megszilárdítására, a szervezet edzésére, a szervezet fejlődésének –növekedés, gyarapodás és a testi képességek kialakulásának elősegítésére- valamint a mozgásműveltség fejlesztésére irányul.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai:

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába.
- Az egészséges testi fejlődés.

A óvodapedagógus biztosítja:

- a mindennapi mozgás lehetőségét, naponta kétszer udvari játszáson keresztül
- heti egy testnevelési foglalkozást: és a mozgás anyagát a gyermekek korosztályának és nyelvi képességeinek megfelelően kell tervezni, ennek egyik helyszíne a tornaterem

12.8. Verselés, mesélés

A fejlesztés célja, feladata: Az óvodáskorú gyermek személyiségének fejlesztése, az irodalom sajátos eszközeivel. Szívesen hallgasson mesét, verset, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává.

A német nyelv megismertetésének egyik legfontosabb és legegyszerűbb eszköze a versek, mesék használata.

Az óvodapedagógus feladata:

- Keltsük fel a gyermek érdeklődését az irodalom iránt.
- Alapozzuk meg az irodalomhoz, könyvhöz fűződő szeretetteljes kapcsolatot. Ez a jó kapcsolat kihat az ember egész életére.
- Fejlesztjük erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását. Fontos, hogy a mesehősök jelleme mindig „világos” tiszta legyen. A mesében jelentkező

ellentétes jellemek segítik a gyermeki magatartás megítélését. Ez az erkölcsi nevelés fontos tényezője. Az érzelmi nevelésben fontos szerepe van a gyermekverseknek. A gyors lüktetésű ritmus érzelmileg felderíti, élénkíti a kisgyermeket, a lassú lüktetés megnyugtatja. A közösségi neveléssel is összefonódik, az együtt hallgatott mese, vers derűs meghitt hangulatot, közös élményt nyújt a gyermekeknek. A mese segíti a kettős tudat fejlődését, a gyermeki világnépek formálódását.

Értelmi képességek fejlődése:

- Nagy figyelemmel követi a gyermek a mesét, összpontosítja figyelmét.
- A vers rímeinek mondogatásával fejlődik emlékezete, képessé válik a tudatos felidőzésre.
- Fejlődik szókinccse, a régies szavak fokozatosan aktív szókinccsé válnak a magyar nyelvben, míg a nemzetiségi nyelvben megszokottá, vagy passzív szókinccsé válik. A pontos nyelvi megfogalmazás, a szójátékok ismétlésével fejlődik ki.
- Képzelet fejlődése: a csapongó képzelet, a mesék és versek által nyújtott ismeretek által fejlődik.
- Német nyelvi fejlődés: kifejezések, szavak, mondatok elmélyülnek és versek, rövid mesék formájában visszatérnek.
- Képes a verset és a tanult korosztályi meséket részben vagy egészben visszaadni, játékában alkalmazni. Fontos, hogy olyan német nyelvű irodalmi anyagot válasszunk a gyermekeknek, melyek játékosan könnyen megérthetők és megtanulhatók és a nyelvtani időkben ne váltakozzék.

A mindennapi mondókázás, verselés, mesélés lehetőségei:

- A mesélés, verselés megtervezésénél a tudatosságnak kell érvényesülni.
- Az időpont kiválasztása az óvónótól függ.
- Fontos, hogy minden gyermek érdeklődésének megfelelően vehessen részt a tevékenységben.
- Az óvónő formálja a mese által a közösséget, nyugodt, meghitt légkört teremt.

- Az irodalmi tevékenységet kötetlen formában tervezzük, építve a gyermekek által teremtett spontán helyzetekre, de kezdeményezhet maga is.
- Fontos a tevékenységben az átgondolt anyagválasztás.
- Állandó helye, időpontja van a tevékenységnek.
- A tevékenység végén fontos a fokozatos visszavezetés. A mese-vers tevékenységre hetenként legalább kétszer sort kerítünk.
- Az óvónő fejből mesél és a német nyelvű meséknél tudatosan használja a nyelvtani időket a korosztályoknak és a csoport nyelvtudásának megfelelően.

A mese-vers élményfeldolgozásának lehetőségei:

- A mesék segítik feloldani a feszültséget.
- A mesében a gyermekek kompenzálhatják érzelmeiket az őket ért sérelmeiket.
- A mesehőssel, szereplővel való azonosulás fontos a gyermekek életében, az átváltozás csodáját adja nekik.

A dramatizálást mindig bábozás előzi meg:

Mind két nyelven a dramatizálás időben legyen rövid. Olyan mesét választunk, amelyben sok a párbeszéd és cselekedetekkel jól eljátszható. A német nyelvénél kiemelten fontos, hogy a gyermek értse és tudja, hogy miről szól a játéka, hiszen e nyelv a mi esetünkben idegen nyelvként értelmeződik benne.

Bábozás: A gyermekek azt játsszák el, ami megragadta őket. A báb komplexen a látásra, hallásra egyaránt hat. Segít feloldani a gyermekek gátlásait, szorongásait. Gyakran azt játssza, amilyen a valóságban szeretne lenni. A báb cselekvés közben él.

Várható fejlődés jellemzői:

- A tevékenység során formálódik a könyvhöz, meséhez, vershez és az anyanyelvéhez, illetve nemzetiségi nyelvéhez való érzelmi viszonya.
- A gyermek életének részévé válik az irodalom.
- Gyarapodik szókincsük, kiejtésük csiszolódik. A mechanikus bevésés hat a gyermek tanulási folyamatára. Az irodalomtudás közvetít az életről, természeti jelenségekről. Anyanyelvi és irodalmi szépérzékük, ítéloképességük tökéletesedik. A gyermekek átélik a sok pozitív érzelmet, és a negatív érzelmeket is. Ezáltal érzelmi világa színesebbé, differenciáltabbá válik. Ítéloképességük biztosabb lesz.

Az ismétlések, dramatizálások, bábozások lehetőséget nyújtanak az irodalmi élmény újra átélésére, az önálló, fantáziadús alkotásra. A népi mondókákban rejlő ritmikusság mind két nyelven képes a gyermeket vidámabb hangulatba emelni, belső és külső mozgását kiegyensúlyozottabbá, összerendezettebbé tenni. Élményeik hatására kötődésük erősödik a nemzetiségük hagyományai iránt, identitástudatuk erősödik és német nyelvi képességeik is erősen fejlődnek.

12.9. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A tárgyi népművészet anyagai, formái, szín és díszítő világa ma is követendő modell lehet az alkotó ember számára. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományörző tevékenységek, a népi kismesterségek, a növényi játékeszköz készítése gyakorlati által gazdagodnak.

Előtérbe helyezzük a népi elemeket: pl.: tojásfestés természetes anyagokkal, körmöcskével való fonás, agyagozás, rafia használata, barkácsolás természetes anyagokból.

Minden óvodapedagógusnak kötelező a népi elemek használata a vizuális nevelés keretein belül is. Ezen kívül természetesen, ha szeretne, választhat más technikát is.

A fejlesztés célja és feladatai:

- A gyermekben formálódjanak a vizuális alkotáshoz, a befogadáshoz szükséges készségek.
- A gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett ismerjék meg és használják a régi gyermekkor játékkészítő technikáit, eszközeit.
- Alakuljon kézügyességük, vizuális alkotókészségük, és esztétikai igényük a múlt, a jelen értékei iránt.
- Alapozódjék a művészeti látás képessége.

A különböző technikákkal való megismerkedés célja, az ábrázolás megszerettetése, a vizuális látásmód fejlesztése, az önkifejezési mód megtalálása. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos.

A német nyelv használata a tevékenység során

- Fejleszti a szókincset, a beszédértést.
- A tevékenység során használt eszközöket és utasításokat németül sajátítják el, az egyes alakzatokat, színeket, vonalakat németül nevez meg az óvónő.

12.10. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja, feladata:

A zenei nevelés célja, az énekes játékok és a zene megszerettetése, és a szép tiszta éneklésre való szoktatás. A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése, játékos zenei alkotókedvük ösztönzése, és esztétikai, zenei ízlés, valamint a mozgáskultúra formálása.

A zenei nevelés tartalma:

A **mondókák** játékok szerint: ölbe vevős, cirógatós, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók... stb.

A **dalos játékok**: állathívogatók, naphívogatók, játékokra hívogatók, sorjátékok, kifordulósok, stb.

Az **énekes népi játékok** és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességének (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitásnak alakításában.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek.

A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A zenehallgatás anyagát népdalok és műdalok alkotják magyar és német nyelven, élő előadásmódban, illetve olyan zeneszerzemények, kórusművek hallgatása igényes, tiszta forrásról, melyek formálják a gyermek zenei hallását és érzelmi intelligenciáját. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus a német nyelvű és kulturális értékeket közvetítő anyagokat részesíti előnyben.

Az óvodában játszható énekes népszokások:

Azok az énekes népszokások fordulhatnak elő az óvodában, amelyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez.

Ilyenek: Pásztorjáték, Farsang, Komatálzás, Pünkösdőlés, Lakodalmas.

A készségfejlesztés zenei elemei: Idetartozik a tiszta, csengő hangképzés, az egyenletes lüktetés, a dallam és ritmusmotívum visszaadása, a tempó, a dinamika, a hangmagasság érzékelése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése. A zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, az emberi- és állati hangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.

A zenei nevelés megkívánja, hogy az óvónő szeressen, és tisztán tudjon énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással. Zenei műveltsége, a zenéhez való viszonya és zenei aktivitása meghatározza a gyermek zenei műveltségi szintjét. Fontos az óvónő módszertani kulturáltsága és naprakészsége, a dalanyag igényes válogatása, amely a német zenei anyagokra is kiterjed! Az óvónő teret, lehetőséget teremt a gyermek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására. A tanult mondókák, dalok, mozgáselemek gyakorlása mellett segíti az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat, német nyelven is.

Zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása:

- Az ölbbe vevős, mondókás játékok, a testközelség, az érintés pozitív érzelmeket ébresztenek, szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában.
- Az egyszemélyes játékhelyzetből fejlődik ki a gyermek éneklési kedve.
- A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét, a fegyelmezettséget. A gyermek harmonikus mozgása alakul, ami a tánc alapja.

Fontos, hogy a gyermek megismerje a német nemzetiségi és magyar táncok alap lépéseit játékos formában a különböző korosztályuknak megfelelően kiválasztott táncok során. E felvetés a mi óvodánkra nézve még különösebb odafigyelést igényel, hiszen Iklad a német nemzetiség szempontjából egy sziget, ahol a zenei és ez által a táncos értékek, mint a népviseletünk is, a környezethez alkalmazkodva alakultak.

- A hangszeres játék felkelti a gyermekek érdeklődését, rácsodálkozást ébreszt, különleges világot teremt. A zenei nevelés hat a gyermekek érzélemvilágára, esztétikai fogékonyságára.
- Megalopozza a zenei fogékonyság képességét, emléknymoi fellelhetők a gyermek improvizációiban. Az öröm újra átélésre készíti, amit a társakkal együtt szerzett élmény is fokoz. A zene, mint esztétikum felfedezése, átélése és létrehozása szükségletként épül be a gyermeki személyiségbe.

12.11. A külső világ tevékeny megismerése

Tudatosan építünk, a gyermek életkori jellemzőire, a természetben gyökerező tevékenységek, és a hagyomány-ápoló tevékenységek érzélemfokozó hatásaira mind németül, mind magyarul.

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság, a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetterre kész cselekvőkészség, mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek és a nyelv elsajátításának.

12.11.1. A külső világ megismerésére nevelés célja

- A természethez és a szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás alapozása. Az élő és az élettelen világ és a matematikai logika megismertetése, megszerettetése.
- A gyermekben alapozódnak a környezet harmonikus viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok.
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységekkel és ezek által a szókincsük fejlesztése.

12.11.2. A külső világ megismerésének tartalma

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyermek minden cselekvését áthatja. A tapintásos ismeretszerzés lehetősége és tartalma bővül. Az

óvodai gyakorlatban általánosan feldolgozásra kerülő témák mellett a hagyomány-ápolás mindennapos, természethez kapcsolódó tevékenységei is megjelennek mindkét nyelv területén

Környezeti nevelés és hagyományápolás:

A gyermek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, stb., egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg. Az ember a természet és a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- Az évszakok változásából fakadó, időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve.
- Az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok.
- Termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán és környékén, szüretelések családoknál, kukoricatörés, dióverés.
- Jeles napok előtti készülődések.
- A rendszeres környezetmegismerő séták (heti rendszerességgel), tájmegismerő kirándulások.
- A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről és nyelvi tudásukat is bővítik e témák által.

Környezetvédelem:

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. A gyermekek környezethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvónő a megfigyelések során elmond.

Az óvónő az élővilág sokoldalú megfigyelésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyermekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az

élőlényeket és környezetünket óvni, védeni kell. Az óvodában nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy környezettudatosan éljünk, és erre neveljük a gyermekeket.

A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, a magatartási formák kialakítását is szolgálják, amely belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretetet szükségletként jelentkezik.

Környezetalakítás:

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen részt vesznek a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az udvaron, kertben segítenek. A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. Sokféle alkalom kínálkozik a környezet alakításra. Így a csoportszobai élősarokban való ténykedés, a természetsarokban történő ismeretszerzés és az óvodai akvárium gondozása.

Az óvónő a környezethez, természethez fűződő viszonya, alap- beállítottsága, értékrendje minta a gyermekek, a szülők számára. A gyermeki környezetet aktívan, kedvvel alakítja. Az óvónő megteremti és ötvözi a környezeti nevelés és a hagyomány-ápolás olyan feltétel és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újrateemtheti saját környezetét. Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel. Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésére.

Az óvónő kezdeményezője minden olyan munkálkodásnak:

- amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet,
- amely a harmonikus környezet létrehozására ösztönöz,
- amely erősíti a hovatartozás érzését.

Személyiség fejlesztő hatás:

- A tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, az idő múlásáról és az ehhez kapcsolódó nyelvi értékekről. Ez a tapasztalat évszakonként más és más, de évről évre visszatérő. Ez a hovatartozást, a biztonságérzetet erősíti.

- A külső világ megismerésére nevelés meghatározó a gyermekek képességeinek fejlesztésében, elsősorban az alábbi területeken: tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség.
- Képesé válnak elemi problémák felismerésére és megoldására.
- Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezésének képessége.
- Előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban, fejlődik kommunikációs készségük.
- A közös tevékenységek során kapcsolatot teremtenek társaikkal, növekszik türelmük, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Felébred bennük a felfedezés, tudás öröme, a különbözőségek elfogadására.

13. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

13.3. Testi érés

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

13.4. Lelki fejlődés

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

13.5. Szociális fejlődés

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermek társaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

13.6. Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, **beszél**, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni, és megérti mások beszédét.
- **elemi ismeretekkel** rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat. Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai pedagógiai folyamat célja, feladata változatlanul **az egész gyermeki személyiség** harmonikus fejlődésének elősegítése. A sajátos pedagógiai igényű gyermekek

esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

13.7. Német nyelv fejlődése az óvodás kor végére:

A kialakult passzív szókincs segíti a gyermeket a nyelvi tájékozódásban, a feladatok végrehajtásában. A gyermek számára a német nyelvi közeg nem lesz idegen, adott szituációkban az elsajátított szófordulatokat, mondatmodelleket maga is alkalmazza. A helyi német nemzetiség hagyományait és kultúráját ismeri, és identitástudatának alapját képezi. Célunk, hogy óvodásaink a helyi német nemzetiségi általános iskolában tanuljanak tovább, ahol az óvodában elsajátított ismeretekre támaszkodhatnak.

14. Az együttnevelés

Törvényi szabályozók az együttnevelésre vonatkozóan:

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról III. fejezet 27-29. §
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1993. évi LXXIX. törvény (Kt.)
- 23/1997. (VI. 4.) MKM sz. rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Fogyatékos tanulók iskolai oktatása tantervi irányelve kiadásáról

Az együttnevelés fontosabb fogalmainak meghatározása és az együttnevelés megvalósulása:

- Az esély fogalma nem azonos a lehetőséggel. Az esélyek akkor egyenlők, ha azok nem a születéskor dőlnek el, hanem a társadalom, az iskola, a család is hozzá teszi a maga szükséges mozzanatát, azzal megsegítve a gyermeket, hogy képessé váljon a lehetőségeket kihasználni.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók csoportjába tartoznak a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek mellett a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók csoportja is:
  - a sajátos nevelési igényű (SNI);
  - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN);
  - és a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók.
- A SNI gyermekeknek: szakértői bizottság határozata alapján különleges bánásmódot igényelnek. Lehetnek érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékosok, vagy több fogyatékoság egyidejű előfordulása esetén halmozottan fogyatékos. Továbbá ide sorolandók az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők is.
- BTMN kategóriába azon gyermekeket, tanulókat sorolják, akiket szakértői bizottság véleménye alapján és életkorukhoz viszonyítva lényegesen alul

teljesítenek, akiknek a társas kapcsolataikban, a tanulásban, a magatartásuk szabályozásában problémájuk van. Nehezükre esik a közösségbe való beilleszkedés, illetve a személyiségfejlődésük nehézkes vagy sajátos tendenciákat mutatnak, de mégse minősülnek SNI-nek.

- Az SNI-s gyermekeknek az oktatásban, fejlesztésben való lehetőségeikről a jogszabály rendelkezik, onnantól kezdve, hogy létjogosultságot nyert a különleges bánásmód alkalmazása a szakértői bizottság szakvéleménye alapján. A szülő választja ki a befogadó intézményt a szakvélemény alapján, mely csak olyan óvoda, iskola, kollégium lehet, mely gyógypedagógiai oktatásban résztvevő intézmény.
  - Intézményünk utazó gyógypedagógusokkal biztosítja az SNI és BTMN gyermekek speciális ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat által.
  - Intézményünkben a mindennapi ellátást az óvodapedagógusok és eset függően gyógypedagógiai asszisztens és pedagógiai asszisztens valósítja meg.
- Mivel óvodánk német nemzetiségi programmal dolgozik, így az SNI és BTMN gyermekek is német nemzetiségi kétnyelvű nevelésben részesülnek képességeiknek megfelelően.

15. Gyermekvédelem

A gyermekvédelemmel való foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége, melynek céljáról és tartalmáról az 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.]⁵ határoz.

- A veszélyeztetett, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, vagy éppen problémás gyermekek nevelésének segítése. (Veszélyeztető minden tekintetben az, aki gátolja a gyermek testi, szellemi, érzelmi fejlődését).
- Megfigyeléseket, elemzéseket készítünk az okok felderítése érdekében.
- Az általunk védelembe vett gyermekekről folyamatosan írásos feljegyzést készítünk.
- Minden gyermekről fejlődési lapot vezetünk.
- Többszöri családlátogatással próbáljuk a kapcsolatot fenntartani a szülőkkel, és segítünk a fennálló problémák megoldásában.
- Amennyiben pedagógiai módszerekkel nem oldható meg a probléma, felvesszük a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni, differenciált fejlesztésre, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására.
- A gyermekek értelmi fejlettségétől függően folyamatos ismeretnyújtást adunk baleset-megelőzésből. (balesetveszélyekre figyelemfelhívás).

---

⁵ 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.], 2020. november 27-i megtekintés,
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.TV>

16. A Pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

16.3. A helyi Pedagógiai program érvényességi ideje

A Köznevelési Törvény és a Nemzetiségi Irányelvek módosítása alapján a Programunk felülvizsgálata és a 2021. január 25-től érvényes Pedagógiai Programunk módosítása fenntartóváltás miatt megtörtént.

A jelen Pedagógiai programunk **2021. szeptember 1-től érvényes** visszavonásig. Ezzel egyidejűleg az addig érvényben lévő programunk hatályát veszti.

16.4. A Pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint:

- A nevelők minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott célok, követelmények és tartalmak megvalósulását.
- A munkaközösségek és a nevelőtestület tanévzáró értekezleten átfogóan értékeli a pedagógiai program adott tanévben történő megvalósulását.
- A nevelőtestület minden tanév végén beszámolóban értékeli a tanévet és a pedagógiai program teljesítését, s ezt a beszámolót eljuttatja a képviselőtestületnek. A nevelőtestület kéri a testületet, hogy a beszámoló alapján minden tanévben elemezze, értékelje a pedagógiai programban foglaltak teljesítését.
- A pedagógiai program módosítása.

A Pedagógiai program módosítására:

- az óvoda vezetője,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A szülők a pedagógiai program módosítását közvetlenül az óvodaszék képviselői útján az óvodaszéknek javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

16.5. A Pedagógiai program nyilvánosságára hozatala

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program 1-1 példányba a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az óvoda fenntartójánál,
- az óvodavezető irodájában,
- Német Nemzetiségi Önkormányzatnál,
- a nevelőtestület irodájában.

PÄDAGOGISCHES PROGRAMM, 2021

Deutscher Nationalitätenkindergarten, Iklad

2181 Iklad, Iskola tér 23.

OM: 032 843

17. Angewandte Rechtsätze

- Gesetz 2011. CXC. über die nationale öffentliche Bildung
- Erlass 20/2012. (VIII. 31.) von EMMI über die Tätigkeit der Bildungsstätten und den Namensgebrauch der öffentlichen Bildungseinrichtungen
- Regierungserlass von 363/2012. (XII. 17.) über das nationale Grundprogramm der Kindergartenerziehung
- Gesetz 2011. CLXXIX. über die Rechte der Nationalitäten
- Richtlinien zum Nationalitäten-Unterrichtswesen
- Gesetz 2003. CXXV. über die Gleichbehandlung und die Förderung der Chancengleichheit 27-29. § Kapitel III.
- Gesetz 1998. XXVI. über die Rechte der Behinderten und die Sicherung ihrer Chancengleichheit
- Gesetz 1993. LXXIX. und dessen Modifikationen
- Erlass 23/1997. (VI. 4.) MKM über die Ausgabe von Richtlinie der Kindergartenerziehung von behinderten Kindern und von Lehrplanmäßiger Richtlinie der Schulausbildung von behinderten Schülern
- Gesetz 1997. XXXI. über den Kinderschutz und die Vormundschaftsverwaltung

18. Einleitung

Iklad befindet sich den Galgabach entlang, ca. 40 km nordöstlich von Budapest.

Der Kindergarten wurde im Jahre 1958 gegründet, damals funktionierte er noch im alten Schulgebäude, neben der Kirche. Das heutige Institut wurde im Jahre 1980 gebaut, 2006-2009 wurde es erweitert und renoviert. Es erwartet zurzeit die Kinder aus der Siedlung und von der Umgebung mit 4 Gruppen (2 mit homogenem und 2 mit heterogenem Lebensalter).

Der Kindergarten ist gut eingerichtet: er verfügt auch über ein Sportzimmer, einen Raum für Logopädie, einen kleineren Beschäftigungsraum und eine Salzkammer. Eine eigene Küche sichert die alltäglichen Mahlzeiten für die Schule und den Kindergarten. Der Kindergartenhof ist breit, geordnet und gibt natürlichen Schatten. Ein Fußballplatz mit Kunstrasen garantiert die Freude der Bewegung für die Kinder. Das Institut kann sowohl die auf dem Hof als auch im Sportzimmer zu haltenden Bewegungsspiele mit zahlreichen Sportgeräten beleben. Die Eltern können außerdem von vielen fakultativen Programmen für die Kinder wählen:

- Volkstanz;
- Hip-Hop-Tanz;
- Fußball;
- zweiwöchiges intensives Schwimmen im Sommer (Anhalten zum Wasser).

Profil des Kindergartens: die deutsche traditionsbewusste und Nationalitäten Erziehung.

Die Neusiedlung der Siedlung im Jahre 1752 verbindet sich mit den hereingerufenen und gesiedelten österreichischen und deutschen Ansiedlern. Das Dorf beschützt die Erinnerung an die Geschichte und pflegt einen Teil der Kultur treu. Dadurch ist es wichtig, dass die Pädagogen im Kindergarten und auch in der Schule die Vergangenheit des Dorfes im Rahmen der deutschen Nationalitätenerziehung den Kindern vermitteln.

Es ist relevant, dass die Liebe, die Ehre, das nationale und Nationalitäten Identitätsbewusstsein in den Kindern entsteht, die wir im Alltag mit dem Beleben der Traditionen, mit der aktiven Benutzung der Sprache entwickeln.

19. Daten des Kindergartens

19.3. Offizieller Name des Kindergartens

Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda
Deutscher Nationalitätenkindergarten, Iklad

19.1. Kontaktdaten

Adresse: Iskolaplatz 23., 2181 Iklad
Telefonnummer: +36-28/403-388
E-mail: ovoda@iklad.hu, ovodatitkar@iklad.hu
Webseite: www.ikladiovoda.hu

19.2. Träger des Kindergartens

Deutsche Nationalitätenselbstverwaltung, Iklad
Rádayplatz 1., 2181 Iklad

19.3. Leiter des Kindergartens

Kindergartenleiterin: Márta Nagy
Stellvertretende Kindergartenleiterin: Erika Andrea Katók-Rest
Arbeitsgemeinschaftsleiterin: Brigitta Cseri

19.4. Tätigkeitsbereich des Kindergartens

Die Aufnahmemöglichkeit der Kinder bestimmt die Aufnahme-Bereichsgrenze, die die Verwaltungsgrenze der Gemeinde Iklad ist.

Unser Institut besuchen außer den Kindern aus Iklad auch Kinder aus der Umgebung, deren Eltern die deutsche Nationalitätenerziehung beanspruchen, falls der Kindergarten über freie Plätze verfügt.

19.5. Typ des Instituts

Nationalitätenerziehung führender, zweisprachiger Ganztagskindergarten.

19.6. Zahl der Kindergartengruppen

Unser Institut funktioniert mit 4 Gruppen (2 homogen, 2 heterogen). Die Kopfzahlen der Gruppen verwirklichen sich laut der Festgelegten in der 4. Anlage vom Gesetz 2011. CXC. über die nationale öffentliche Bildung.

20. Sachbedingungen

„Der Kindergarten muss über die zur Verwirklichung des pädagogischen Programmes notwendigen Sachbedingungen verfügen. Das Gebäude, der Hof, der Garten, die Einrichtung des Kindergartens müssen auf solche Weise gestaltet werden, dass es der Sicherheit, dem Komfort der Kinder dient, den veränderlichen Körpergrößen entspricht, die Aufbewahrung und die Entwicklung der Gesundheit sichert. Es muss die Befriedigung der Bewegungs- und Spielansprüche ermöglichen und muss die Kinder mit Farben, Formen, Stoffen umgeben, die Harmonie verbreiten. Die von den Kindern verwendeten Sachausrüstungen müssen auf für sie zugreiflicher Weise und mit Achtung auf ihre Sicherheit angelegt werden. Der Kindergarten muss gleichzeitig für die Mitarbeiter im Kindergarten die entsprechende Arbeitsumgebung sichern, er muss die Möglichkeit schaffen, die Eltern zu empfangen.“⁶

Eigene Sachbedingungen:

- Breiter Hof mit Parkanlagen und mit Spielzeugen den Vorschriften der Europäischen Union entsprechend
- Fußballplatz mit Kunstrasen, verwirklicht im Rahmen vom Kindergarten-Fußball Programm
- 2 bedeckte Terrassen
- 5 Gruppenzimmer
- 3 Kinderumkleideräume
- 3 renovierte Waschräume für Kinder
- 3 Beschäftigungsräume (Salzkammer, ein für Logopädie, ein für Entwicklung)
- 1 Sportzimmer mit Abstellraum, mit bewegungsentwickelnden Geräten
- 1 Kabinett, 2 Abstellräume
- 1 Führerbüro, 1 Pädagogenzimmer und Bibliothek
- 1 Umkleideraum mit Waschraum und Waschküche für Mitarbeiter
- Kochküche

⁶ Regierungserlass von 363/2012. (XII. 17.) über das nationale Grundprogramm der Kindergartenerziehung, Besichtigung vom 27.11.2020, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

- Ecken im Gruppenräumen für deutsche Nationalitäten und örtliches Volk, und eine Ecke für Nationalitäten auf der Etage
- Gegenstandsmittel der Gruppenzimmer (Möbelstücke, Spielzeuge, pädagogische Mittel) den Altersgruppen entsprechend.

Entwicklungsplan der Gegenstandsmittel verwirklicht sich laut Anordnung 20/2012 (VIII.31.) EMMI.

21. Kontakte des Kindergartens

21.3. Kontaktpflege Eltern-Kindergartenpädagoge

Weitere Gelegenheiten außer der täglichen Kontaktpflege mit den Eltern:

- Elternabende mindestens dreimal pro Jahr;
- Elternvertretungskonferenz mindestens dreimal pro Jahr;
- Familienbesuch vor dem Eintritt in den Kindergarten, bzw. falls erforderlich;
- Sprechstunden, falls erforderlich, zu einem vereinbarten Termin;
- Tage der offenen Tür: die Eltern können jederzeit im pädagogischen Jahr, zu einem vorhergesagten Termin ins Leben der Gruppe Einblick gewinnen;
- unsere gemeinsamen Veranstaltungen: Erntedankfest, Martinsumzug, Elternball, Volkscarneval.

21.4. Kontakt mit der Selbstverwaltung der Gemeinde Iklad und der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung

Eine der wichtigsten Bedingungen des Funktionierens vom Kindergarten ist der gute Kontakt mit dem Träger und mit der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung. Das ermöglicht, dass die Kindergartenpädagogen an Weiterbildungen teilnehmen, und gibt zum Weiterlernen Möglichkeit.

Die von der **Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung** organisierten Programme werden von uns angekündigt und wir sind aktive Teilnehmer daran, unsere Kinder treten am Nationalitätentag auf und unser Ziel ist, dass die Familien auch an den weiteren Veranstaltungen mit größerer Kopfzahl auftreten. Solche Veranstaltungen sind: Rupfen, Faschingsumzug, Biernachmittage, Entzündung von Adventskerzen.

Träger unseres Kindergartens ist **die Selbstverwaltung der Gemeinde Iklad**. Sie sorgt für die finanziellen und Sachbedingungen des Kindergartens nach Maßgabe ihrer Kräfte. Ihre Programme werden von uns unterstützt und wir sind Teilnehmer daran. Unsere Kindergartenpädagogen und die Kinder sind Jahr für Jahr Darsteller und Teilnehmer an den festlichen Gelegenheiten des Dorfes, wie z.B. Ernte, Weinleseumzug, Dorfweihnachten.

21.5. Kontakt mit dem Iklader Deutschen Kulturellen Gemeinnützigen Nationalitätenverein

Mitarbeiter unseres Kindergartens sind Mitglieder des Iklader Deutschen Kulturellen Gemeinnützigen Nationalitätenvereins, der Tanzgruppe Blaublumen, des Chors Rebelein und der traditionsbewahrenden Gruppe. Sie sind Teilnehmer ihrer organisierten Programme. Auch die Kinder sind Teilnehmer des Gedenkprogrammes „Malenkij robot“, des „Retro Maifestes“ und der periodischen Tanzhäuser.

21.6. Kontakt mit der Stiftung Együtt az Ikladi Óvodáért

Unter den Kuratoriumsmitgliedern der Stiftung sind auch die Mitarbeiter des Instituts. Die Stiftung informiert ständig die Erzieherkörperschaft und die Elternorganisation über ihre Arbeit und unterstützt das Institut mit Spenden. Unser gemeinsames Programm ist der Familientag.

21.7. Kontakt mit dem Kinderwohlfahrtsdienst, Familienhilfsdienst, Vormundschaftsamt

Abwendung und Beseitigung des Gefährdens der Kinder, Sicherung der Chancengleichheit, Prävention.

Die Form, die mögliche Weise des Kontaktes: Teilnahme an Fallbesprechungen, Vorstellungen, Veranstaltungen. Bitte um Hilfe vom Kinderwohlfahrtsdienst, wenn die das Kind gefährdenden Gründe mit pädagogischen Mitteln nicht beseitigt werden können, bzw. in allen Fällen, wenn es wegen des Schutzes der Kindergemeinschaft begründet ist.

21.8. Kontakt mit der die Lernfähigkeit Prüfenden Experten- und Rehabilitationskommission und mit dem Pädagogischen Fachdienst

Als Ergebnis der Zusammenarbeit führen sie die spezielle Überprüfung der Kinder, die personalen Entwicklungen, die Unterstützung der Einschulung, bzw. die Beratung in Erziehungsfragen durch.

Der Kontakt dehnt sich auf die Bitte um Überprüfungen, gegenseitige Auskünfte, Fallbesprechungen, Konsultationen und Erscheinen an Elternabenden aus.

21.9. Kontakt mit der Iklader Deutschen Nationalitätenschule

Wir nehmen an den Veranstaltungen voneinander teil, bzw. wir organisieren auch gemeinsame Programme. Die große Gruppe lernt die Schule im Rahmen des Programms Ovisuli kennen. Unsere Pädagogen können an Stundenbesuchen teilnehmen. Fachforen können unter den Kindergartenpädagoginnen und den Lehrern gehalten werden.

21.10. Weitere Kontakte

- Evangelische Kirchengemeinde in Iklad: Religionsunterricht einmal pro Woche im Kindergarten. Teilnahme am Gottesdienst des Erntedankfestes, an dem die große Gruppe eine Produktion macht.
- Gesellschaftsschauplatz in Iklad.
- Partnerkindergärten: Óperenciás Kindergarten in Zugló, Falusi Nationalitätenkindergarten in Vecsés
- Ergebnis der guten Kontakte mit der Deutschen Nationalitäten- Selbstverwaltung von Kerecsend és der Deutschen Nationalitäten- Selbstverwaltung von Aldebrő, dass unsere Pädagogen seit Sommer 2017 an ihren deutschen Nationalitäten-Camps teilnehmen.
- Gemeindegewand: Da sie die Familien gut kennt, haben wir auch die Möglichkeit, einige soziale Probleme in den Familien zu besprechen.

22. Organisation des Kindergartenlebens

22.3. Ordnung und Planung des Kindergartenlebens

Das Leben der Kindergartenkinder wird zielbewusst gestaltet, mit Rücksicht auf die gesunde Entwicklung des Kindes. Unser Ziel ist, dass alle unsere Gruppen in der Zukunft homogen werden.

Wir achten auf die Kontinuität des Spiels und das Zustandebringen der ruhigen Atmosphäre. Die Initiativen und Tätigkeiten werden mit Rücksicht auf die Aktualitäten, differenziert geplant und verwirklicht, auf die lebensalterlichen Eigenheiten der Kinder geachtet.

Öffnungszeit des Kindergartens von Montag bis Freitag 6:30-17:30:

- Spielzeit, Initiativen, Tätigkeiten: 6:30 – 10:30;
- ständiges Pausenbrot: 8:00-9:00;
- Spaziergänge auf dem Hof, Spaziergänge: 10.30 – 11:50. (gruppenweise mit ständigem Hineinkommen);
- Mittagessen: 11:45 – 12:45 Uhr;
- Liegezeit: 13:00-14:50;
- Jause: 15:00-15:30;
- Spielzeit bis zum Nachhause Gehen.

Der Tagesablauf, der Wochenablauf trägt zur gesunden Entwicklung unserer Kinder bei. Der **Tagesablauf** passt sich an den verschiedenen Tätigkeiten und den eigenen Bedürfnissen unserer Kinder, außerdem nimmt er auch auf unsere örtlichen Bräuche und Ansprüche Rücksicht.

Wir halten komplexe Tätigkeiten, die hervorgehobenen Entwicklung-Teilgebiete erscheinen im Wochenablauf. Weiterhin enthält er auch die Einteilung der Entwicklungsräume gruppenweise.

Die Kindergartenerziehung kann nur laut des vom Träger genehmigten, örtlichen pädagogischen Programmes verwirklicht und im Rahmen der zur Kindererziehung nützlichen, das ganze Kindergartenleben umfassenden Tätigkeiten organisiert werden.

22.4. Dokumentation des Kindergartenlebens

Der Planung der Kindergartenerziehung, bzw. dem Kennenlernen und der Entwicklung der Kinder, dem Verfolgen ihrer Entwicklung dienen verschiedene Pflichtdokumente, sowie auch von den Kindergartenpädagogen gefertigte (nicht vorgeschriebene) Verzeichnisse, Dokumente.

Unsere Dokumente:

- Tagebuch
- Abwesenheit-Tagebuch und Kopfzahl-Verzeichnis;
- Anamneseblatt;
- Entwicklungstagebuch;
- Ernährungsverzeichnis;
- Kinderschutz-Aufzeichnung, bzw. Aufzeichnungen über die Familienbesuche.

23. Pädagogische Konzeption

23.3. Grundgedanken

Die erste Bühne der Erziehung des Kindergartenkindes ist die Familie.

„„Ziel der Kindergartenerziehung ist, dass sie die vielseitige, harmonische Entwicklung der Kindergartenkinder, die Entfaltung der Persönlichkeit des Kindes, die Verminderung der Nachteile fördert, mit Berücksichtigung auf die Eigenheiten von dem Alter und der Individualität, sowie das unterschiedliche Entwicklungstempo (einschließlich der Versorgung der besonderen Aufmerksamkeit erfordernden Kinder auch). Die Aufgabe der Kindergartenerziehung ist die Befriedigung der körperlichen und metallischen Bedürfnisse von Kindergartenkindern. Weiterhin: Gestaltung der gesunden Lebensweise, der emotionalen, moralischen und wertorientierten Gesellschaftserziehung, der muttersprachlichen, intellektuellen Entwicklung und Erziehung.“⁷

Die Kindergärten (mit Trägerschaft von dem Staat und der Selbstverwaltung) müssen für die Kinder und ihre Eltern die Kenntnisse und die verschiedenen religiösen und ideologischen Ansichten objektiv vermitteln. Es muss gesichert werden, dass das Kind am Religionsunterricht fakultativ teilnehmen kann.

Der Kindergarten in Iklad ist in die zweisprachige Kategorie mit Nationalitätenerziehung einzuordnen. Für das Institut gelten außer der allgemeinen Aufgaben der Kindergartenerziehung (das nationale Grundprogramm der Kindergartenerziehung, weiterhin: ÓNOAP) die auf die Nationalitätenkindergärten bezogenen, in der Anordnung EMMI festgestellten Aufgaben (Mitteilung und Übergabe der Nationalitäten Sprache und Kultur), sowie die Verwirklichung des traditionsbewussten Kindergartenprogrammes zu den örtlichen Traditionen in Iklad abgepasst.

Unsere pädagogische Konzeption geht von der Persönlichkeit des Kindes aus, von der Tatsache, dass das menschliche Kind zugleich ein von einem Anderen nicht vertretbares Individuum und soziales Wesen ist.

---

⁷ Regierungserlass von 363/2012. (XII. 17.) über das nationale Grundprogramm der Kindergartenerziehung, Besichtigung vom 27.11.2020, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

Das Kindergartenkind hat das Recht darauf, die seine Nation/Nationalität belebenden Traditionen kennen zu lernen, über diese positive Erlebnisse zu erwerben, und dadurch authentische, nachahmenswerte Schemata zu bekommen.

Das Programm basiert sich auf die für das Kindergartenalter einzigartig anfällige emotionale Begabung und besondere Aktivität. Das Spielen des Kindes, das Freude und Glücksgefühl bietet, kann gut mit der Sprachentwicklung, mit der Traditionspflege und mit dem Kennenlernen/mit der Liebe der Natur verbindet werden. Die mit der Tat erworbenen Erfahrungen im Kleinkindalter, emotionalen Erlebnisse wirken auf die Taten der zu erwachsenden Persönlichkeit!

Die Kindererlebnisse wirken auf die Betrachtungsweise der Familien, der Kindergarten kann die besonderen Formen der Zusammenarbeit mit den Familien erzeugen.

- Elemente der Lebensordnung;
- flexibler, integrierter Tagesablauf;
- familiäre Atmosphäre;
- differenzierter Umgang;
- fühlende, schaffende Körperschaft;

bei der Erziehung kooperierende Familie-Kindergarten Gesellschaft.

Die Kindergärtnerin:

- ihr ganzes Wesen geht voran, ihr Verhalten zeigt ein Muster;
- identifiziert sich mit der Nationalitäten Ansicht und dadurch erwirbt sich die Kenntnisse, Fähigkeiten, die man zur Verwirklichung des Programmes braucht.
- zeigt ihre Bindung zu der Nationalitäten Sprache, den Bräuchen, Traditionen auf;
- stärkt das Gefühl der Nationalitäten Zugehörigkeit in jedem Kind;
- verbreitet Sicherheit, kann sich authentisch machen, verwendet die Ausdrucksmittel der Metakommunikation, der „Körpersprache“ bewusst;
- ihre pädagogische Tätigkeit ist bewusst, darin spielt die Tradition, die Zusammenarbeit mit den Familien und die Liebe der Natur eine bestimmende Rolle;
- erzeugt die das Kind annehmende, liebevolle, verstärkende Atmosphäre.

Die traditionsbewusste Erziehung unternimmt das Beleben der Volkskunst und der örtlichen Bräuche verbunden mit der Nationalitäten Sprache und Kultur.

Die Volkskultur kann auch zurzeit aufgefunden und vererbt werden. Das verwirklicht sich in einem so komplexen pädagogischen System, dessen Voraussetzung eine den alterlichen Besonderheiten des Kindes entsprechende optimale Umgebung ist.

Die zentrale Tätigkeitsform des Kindes ist das Spielen, entwickelt sich durch das Spielen und kann weiterentwickelt werden.

23.4. Ziele und Aufgaben der deutschen Nationalitätenerziehung

Unser Ziel ist, dass

- wir die Nationalitäten Vergangenheit, Sprache, Kultur und Traditionen den Kindern vorstellen;
- wir die Liebe der Traditionen und der Natur in den Kindern begründen;
- wir die Samen der Herausbildung des Nationalitäten Identitätsbewusstseins in den Kindern säen.

Vererben und Beleben der Traditionen von Iklad passiert mit der Sprachverwendung und mit aktiver Zusammenarbeit der Familien.

Das Programm umfasst neben den volkskünstlichen und traditionsbewussten illusterten Tagen auch die mit dem Alltagsleben verbundenen Tätigkeiten.

23.5. Ziele der Nationalitätenerziehung und des Traditionsbewusstseins in der Kindergartenerziehung

- Vorstellung der Geschichte der Siedlung;
- deutsche Nationalitätenwerte enthaltende weitere Tätigkeiten, Beschäftigungen und Spiele im Institut und auch außerhalb des Instituts;
- Teilnahme an deutschen Nationalitäten Veranstaltungen, Programmen;
- Erregen vom Interesse für die deutsche Sprache;
- die Gestaltung des natürlich werdenden Sprachgebrauchs durch das Kindergärtnerin-Modell.

Erziehungsansicht:

- die Kinder bringen keine Sprachkenntnisse von zuhause, deshalb muss man bei der Erziehung die Verwendung der deutschen Sprache bevorzugen;

- die Bearbeitung der deutschsprachigen Tätigkeiten werden von den ungarsprachigen Tätigkeiten begründet;
- im Rahmen der deutschen und Nationalitäten Beschäftigungen ist das Ziel das Zustandekommen einer solchen ruhigen, liebevollen, freundlichen Atmosphäre, in der die Kinder spontan, mit Hilfe von Spieltätigkeiten, deutschen Liedern, Sprüchen, Tonmaterialien, Vorstellungen ihren deutschsprachigen Wortschatz erweitern und sich erwerben können;
- die während der verschiedenen Tätigkeiten (Ankunft, Entfernung, Mahlzeiten, Bekleidung, Begrüßungen – Geburtstag, Namenstag – Spaziergänge, Hofspiele, usw.) verwandten, wiederholenden Satzmodelle fördern das Verständnis, die sprachliche Entwicklung;
- Beim Planen beachten wir die Nationalitäten Richtlinien, die örtlichen Eigenheiten, die Altersunterschiede der Kinder.

23.5.1. Persönlichkeitsentwickelnde Wirkungen der deutschen traditionsbewussten Nationalitätenerziehung

Das im Geiste von deutscher Nationalität und Traditionsbeleben erzogenes Kind lebt in schaffender Wechselwirkung, verspürt, dass es die Welt formen kann. Es lernt die Freuden der gemeinsamen Gestaltung, die Werte der Vergangenheit, die Verantwortung für die Umwelt kennen, es wird emotional reicher, intellektuell empfänglicher. Das Gefühl der Liebe für die Umwelt und die Heimat wird in ihm begründet, es ist aus seiner Zweisprachigkeit resultierend auch für die Welt offener.

Unser Kindergarten legt immer großen Wert darauf, dass die Feste laut des Profils des Kindergartens immer zweisprachig sind und sein Ziel ist es, dass die Verwendung der deutschen Sprache bei der Verwendung der freien Sprache auch während der einzelnen illustrierten Ereignisse in der Mehrheit ist.

Die Spaziergänge, die Ausflüge geben eine gute Möglichkeit zum Kennenlernen und Liebgewinnen der Natur, der Umwelt, zum Berufen der aus den Veränderungen der Jahreszeiten resultierenden volkstümlichen Wetterprognose und zum Kennenlernen der Sprache.

24. Örtliche Organisierung des Kindergartenlebens in der Hinsicht der Deutschen Nationalitätenerziehung

Die Pädagogen unseres Kindergartens planen die Tätigkeiten in sprachlicher Hinsicht jährlich und monatlich/wöchentlich mit wöchentlichem Wechsel, dem Inhalt der Programme des Jahreskreises angepasst und mit solchen weiteren wichtigen Themen belebend, wie der Verkehr, Kleider, Familie, Tiere, Pflanzen, Wetter...

Die Wochenordnung ist gleichzeitig eine Raumordnung, laut deren alle Gruppen mindestens einmal pro Woche unsere Räume in Anspruch nehmen können.

- Solche Räume sind:
  - Unser Beschäftigungsraum mit ICT-Mitteln (Smart TV und Laptop mit Internet-Dienstleistung, DVD- und CD-Player), in dem die Kinder die originellen deutschsprachigen Ton- und Videomaterialien kennen lernen können.
  - Unsere Salzkammer, in der wir nicht nur die Gesundheit der Kinder schützen, sondern wir können Singen-Musik und Literatur-Unterricht verbunden mit einer kleineren Bewegungstätigkeit halten.
Unser Sportzimmer, in das wir zweimal pro Woche gehen können. Einmal pro Woche zwecks der direkten Bewegungstätigkeit, bzw. einmal wegen der Singen-Musik, Singspiel und Kindertanz Beschäftigungen, da es hier die Möglichkeit auf die Elemente gibt, die einen größeren Platz benötigen.
- Der Hof und der Spaziergang:
  - die Einteilung der Spaziergänge ist wichtig, damit sich weniger während des Hofspiels gleichzeitig im Interesse des Erreichens vom sicheren Spielerlebnis auf dem Hof aufhalten, bzw. diese Ordnung gibt auch zur thematischen Planung der Umwelterziehung Hilfe. Wir planen unsere Spaziergänge bewusst und auch während der Spaziergänge ist es wichtig, dass die deutsche Sprache erscheint.

Jede Gruppe verfügt über eine eigene Wochenordnung, die in einem Gruppentagebuch festgestellt wird und enthält die Ordnung der Haupttätigkeiten der Gruppe. Laut diesem Plan arbeiten sowohl der ungarische als auch der deutsche Nationalitäten Kindergartenpädagoge in der Gruppe.

24.3. Programme des Jahreskreises

24.3.1. Herbst

- **Kindergartenausflug im Herbst:**
  - Geeignet für Liebgewinnen der Natur, der Umgebung, für Berufen der aus den Veränderungen der Jahreszeiten resultierenden volkstümlichen Wetterprognose, für deutschsprachige Umwelterziehung.
- **Erntedankfest:**
  - Am ersten Sonntag im Oktober feiern wir gemeinsam mit der Evangelischen Kirchengemeinde in Iklad und der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung.
  - Am Gottesdienst des Erntedankfestes dient die große Gruppe mit deutsch- und ungarsprachigen Liedern und Gedichten.
  - Innerhalb unseres Kindergartens bearbeiten wir die Bräuche der Ernte projektartig. Während der Spaziergänge sammeln wir Ernten (Ölsaaten, Kastanien, Nüsse, Ecker), inzwischen singen wir mit der Jahreszeit und der Ernte verbundene Lieder, wir sagen Sprüchen.
  - In der Woche der Ernte halten wir Hürdenrennen für die Kinder, bei dem sie mit den verschiedenen Ernten, Gemüse spannende Aufgaben lösen sollen.
  - Wir basteln mit den Kindern im Rahmen eines mit den Eltern gemeinsamen Bastelnachmittags Erntefiguren, mit denen wir auf der Terrasse des Kindergartens eine Ausstellung organisieren.
  - Höhepunkt der Woche ist die Verkostung der in der ganzen Woche gesammelten Herbstgemüse, Früchte, Ölsaaten und der frisch gemachten Marmeladen, Kompotte. Diesen Vormittag machen wir mit Liedern, Tänzen, Sprüchen noch bunter.
  - In der Woche der Ernte organisieren wir mit der großen Gruppe unseres Partnerkindergartens, des Óperenciás Kindergarten in Zugló ein gemeinsames Programm, das im Laufe der Jahre eine Tradition wurde.
- **Nationalitätentag** (organisiert von Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung in Iklad)

Die große Gruppe des Kindergartens macht in Tauplitzer Volkstracht eine von deutschen Nationalitäten Kinderliedern, Kindertänzen und Liederspielen zusammengestellte „Produktion“.

- **11. November Martinstag**

- Obwohl der Martinsumzug in Iklad keine Tradition hatte, wurde dieser mit der Schule gemeinsam eingeleitete neue Brauch für heute eine Tradition. Am Martinstagabend sammeln wir uns zusammen mit den Kindern und ihren Eltern auf dem Kindergartenhof, wir hören uns die Geschichte von Martin an. Dann geht der umzug los, die Alten warten schon darauf, wann das Heer der Kinder vom Martinstag auf den Straßen des Dorfes erscheint, mit den zusammen mit ihren Eltern gebastelten kleinen hellen Laternen.
- Am Lagerfeuer singen wir gemeinsam (auf Deutsch), dann auf den Kindergartenhof zurückgekehrt wartet ein gedeckter Tisch mit Pogatschen und warmem Tee auf die Ankommenden.

24.3.2. Winter

- **Der erste Adventssonntag**

- Die Gäste der von der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung und der Evangelischen Kirchengemeinde in Iklad organisierten Entzündung von Adventskerzen sind unsere große-mittlere Gruppe, es wurde 2019 als neuer Brauch in unser Programm aufgenommen. Die Kinder begrüßen die Flamme der ersten Kerze mit deutschen Adventsliedern und Sprüchen/Gedichten.

- **4. Dezember: Barbaratag**

- Wir stellen mit den Kindern Kirschbaumzweig in die Vase und warten, dass es ausblüht. Die Kindergärtnerin erzählt die mit dem Brauch verbundene Volkstradition, bzw. wir beobachten die Naturerscheinung der Zweige im Rahmen der Umwelterziehung bis zu Weihnachten.

- **6. Dezember Nikolaustag**

- Der Nikolaus besucht alle unsere Gruppen. Die Kinder begrüßen seine Ankunft mit zweisprachigen Liedern und Sprüchen. Die Gruppen bekommen winzige Nikolaussäckchen.

- **13. Dezember Lucia Tag:** Laut deutschen Bräuchen säen wir Luca-Weizen und ähnlich wie der Kirschbaumzweig, wir beobachten das Wachstum des Weizens in die Umwelterziehung eingebettet, natürlich auch die Bedeutung des Brauches wird offenbart.

- **Weihnachten im Kindergarten**
  - Lebkuchenbacken gemeinsam mit den Kindern, mit diesen wird später der Weihnachtsbaum des Kindergartens geschmückt.
  - Die Kinder schmücken, verschönern das Gebäude des Kindergartens mit den Kindergärtnerinnen sehr gern. Dazu basteln wir Weihnachtsschmucke, winzige Weihnachtsgeschenke. Wir schaffen in diesem Zeitraum eine vertrauliche, leise, ruhige Atmosphäre, zu der die auf zwei Sprachen erklingenden stimmungsvollen Weihnachtslieder und Musik eine Hilfe leisten.
  - Wir hören uns Weihnachtsgeschichten an, wir singen, sagen Gedichte.
  - Wir erzählen und zeigen den Kindern mit Hilfe von Bildern die Geschichte der Geburt von Christi.
  - Die große-mittlere Gruppe vorbereitet sich auf ein zweisprachiges Krippenspiel, das den anderen Kindern vorgeführt wird.
  - Wir nehmen am Weihnachtsfest des Dorfes teil.
- **Wintersportspiele:**
  - Rodeln, Weihnachtsmannbauen, Schneeballwerfen, Eisrutschen. Vogelfüttern.
- **6. Januar Dreikönige:**
  - Schlusstag des Weihnachtsfestkreises. Herunternehmen der Schmucken vom Weihnachtsbaum. Kennenlernen von Neujahr-Glückwünsche und Begrüßungen. Zum Dreikönigfest feiern wir die Ankunft der Weisen aus dem Morgenland, volkstümlich der Dreikönigen (Caspar, Melchior, Balthasar).
- **Einladung von deutschsprachigen Wanderbühnen in den Kindergarten.**
- **Fasching – Winterbegraben – Zeitraum des Wartens auf den Frühling**
  - Es ist der Lieblingszeitraum der Kinder im Kindergarten. Die Kinder tragen ihre Kostüme den ganzen Tag, sie tanzen, singen ausgelassen. Die Küchenfrauen backen den Kindergartenkindern zu diesem Anlass Faschingspfannkuchen.
  - Volksfasching: Die jeweilige große Gruppe vorbereitet sich mit einem zweisprachigen Programm, an dem sie eine örtliche Volkstradition in Iklader Volkstracht vorführen, für ihre Eltern und die Dorfbewohner.
  - Wir laden die Kindergartenkinder und ihre Eltern zum von der Deutschen Nationalitäten-Selbstverwaltung organisierten Maskerade-Faschingsumzug ein. Die Kinder und ihre Eltern tragen auch zu diesem Anlass Maskerade/Kostüme. Auf die Teilnehmer warten immer Faschingsfeinheiten (Pfannkuchen) und gute Laune.

24.3.3. Frühling

- **8. März (Internationaler) Frauentag**

Die Jungen begrüßen die Mädchen in den Gruppen, bzw. die Mitarbeiterinnen des Kindergartens mit winzigen Geschenken und zweisprachigen Gedichten.

- **Ostern**

- Das größte Fest des Frühlings. Wir schmücken zu diesem Anlass den Kindergarten gemeinsam mit den Kindern, wir sammeln Palmkätzchen, wir erlernen Ostern- und Frühlingsgedichte, Sprüche, Lieder auf beiden Sprachen, bzw. wir malen Eier und schmücken sie mit verschiedenen Methoden.

- Da es bei diesem Fest auf den beiden Sprachgebieten Unterschiede gibt und Iklad ist ein evangelisches Dorf, so feiern wir Ostern eigenartig in unserem Kindergarten. An einem Tag der Karlwoche suchen wir mit den Kindern Schokoeier auf dem Kindergartenhof im Gras (laut deutscher Tradition) und wir stellen Eierbaum, dort erzählen wir den Kindern die Geschichte von Ostern und wir sagen gemeinsam unsere dazu passenden zweisprachigen Gedichte, Sprüche und Lieder. Am nächsten Tag sagen die Jungen laut Iklader Tradition Gedichte zum Gießen und sie gießen die Mädchen mit Wasser.

- **Tag der Volkstracht:**

- Die Kinder und die Mitarbeiter des Kindergartens drücken ihren Respekt im Zusammenhang mit ihrem Volk, ihrer Volkstracht mit dem Tragen eines Volkstracht-Kleidungsstücks aus, mit der heutigen Bekleidung übereingestimmt.

- **1. Mai Maifest:**

- Wir schmücken den Maibaum gemeinsam mit den Kindern, dann nach einer kurzen zweisprachigen Erzählung tanzen wir um den Maibaum mit deutschen Frühlingsliedern und Kindertänzen mit Liedern.

- **Muttertag:**

- Begrüßung der Mütter auf zwei Sprachen mit Schenken (mit selbst gebastelten Geschenken) an einem im Gruppenraum eingerichteten „Begrüßungsort“, an dem alle Kinder die eigene Mutter einzeln begrüßen können.

- **Abschlussfeier und Abschiedsfest**
- **Kindertag:** bunte Programme für die Kinder.

24.3.4. Sommer

- Zur Beobachtung der Sommermonate Vorbereitung von Spaziergängen, landschaftserkennende Ausflüge und Wege für Sammeln.
- Organisation vom Sommerschwimmkurs.

25. Allgemeine Aufgaben der Kindergartenerziehung

Die Aufgabe der Kindergartenerziehung ist die Befriedigung der körperlichen und psychischen Bedürfnisse des Kindergartenkindes.

Innerhalb dessen:

- die Gestaltung der gesunden Lebensweise,
- die emotionale, moralische und wertorientierte Gesellschaftserziehung,
- Verwirklichung der muttersprachlichen, intellektuellen Entwicklung und Erziehung.

25.3. Die Gestaltung der gesunden Lebensweise

Die Erziehung zur gesunden Lebensweise, die Gestaltung des Anspruchs der gesunden Lebensführung, die Unterstützung der körperlichen Entwicklung des Kindes haben in diesem Lebensalter eine herausgehobene Wichtigkeit.

25.3.1. Gesundheitserziehung, Pflege

Während der Befriedigung der körperlichen Bedürfnisse des Kindes ist die fürsorgliche, streichelnde Liebe der Erwachsenen zur Gestaltung der Gewohnheiten unerlässlich. Die emotionale Sicherheit hilft das „torkelige“, sich ausprobierende Kind im Tätigkeitssystem der komplizierten Selbstbedienung durch.

Ziel: die Begründung der zur Gesundheitspflege nötigen Fähigkeiten.

Der richtige Rhythmus kann mit der Kontinuität erzeugt werden, die mit Flexibilität und Ungebundenheit charakterisiert wird.

Eine wichtige Bedingung der gesunden Entwicklung des Kindes ist die den lebensalterlichen Eigenheiten entsprechende Ernährung, das Wissen, Gestaltung des eigenen Geschmacks des Kindes.

Die Bedingungen der **Ernährung** im Kindergarten verwirklichen sich durch Selbstbedienung und Diensthabende-Tätigkeiten.

Die **Körperpflege** dient der Begründung der hygienischen Ansprüche, der gesundheitlichen Gewohnheiten des Kindes.

Die **Bekleidung** dient dem Körperschutz gegen die Veränderungen des Wetters, und begründet die kindliche Selbständigkeit, Geschmackswelt.

Die **Bewegung** ist ein innerer Anspruch, ein inneres Erlebnis für das Kind, die es befreit, gutgelaunt, mit Freude macht. Die Bewegungsansprüche der Kinder sind individuell verschieden. Den kindlichen Bewegungsansprüchen dienen die abwechslungsreichen Tätigkeiten.

Während des **Trainierens** steigert sich die Widerstandsfähigkeit des Kindes, sein Organismus passt sich den Veränderungen der Jahreszeiten an. Es ist wichtig, dass die Kinder in jeder Jahreszeit immer mehr Zeit im Freien verbringen.

Das **Erholen** dient der Befriedigung des eigenen Schlafanspruches, der körperlichen Entwicklung. Das Zustandebringen der ruhigen Rast, des ruhigen Schlafens ist Aufgabe aller Mitarbeiter im Kindergarten.

Im Interesse der körperlichen Entwicklung des Kindes ist es wichtig, dass man den heimischen Lebensrhythmus, die Ess- und anderen gesundheitlichen Gewohnheiten des Kindes kennt.

Die Kindergärtnerin strebt sich nach dem Zustandebringen des zur Übung der abwechslungsreichen Bewegungsformen dienenden Lebensraumes.

Sie verfolgt die personalen Begabungen und den gesundheitlichen Zustand des Kindes. Sie kooperiert mit den Eltern, mit dem Gesundheitsfachmann, vor allem aus dem Zweck der Krankheitsprävention oder der speziellen Entwicklung im begründeten Falle.

Persönlichkeitsentwickelnde Wirkung der Gesundheitserziehung, Pflege:

- Die Ruhe strahlende Umgebung, die liebevolle Behandlungsweise stärken das Sicherheitsgefühl des Kindes.
- Während der Aneignung der Bräuche entstehen die Fähigkeiten, die Fertigkeiten der gesunden Lebensweise.
- Das Kind lernt sich selbständig reinigen, kleiden, es kennt und verwendet die hygienischen und ästhetischen Essgewohnheiten.
- Es kann sich selbst und den Kameraden helfen.
- Sein Anspruch bildet sich zum Zustandebringen der Ordnung um sich.
- Körperlich ist es angemessen trainiert, belastbar, seine Bewegung ist geordnet, verfügt über gutes Stehvermögen.

25.3.2. Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

Das Kind

- achtet auf die Waschsachen, den Kamm, Zahnbürste, Zahnpaste, diese werden nach dem Gebrauch auf ihre Plätze wiedereingesetzt;
- kann sich selbständig entscheiden, wie viel Essen es braucht;
- verwendet das Besteck während des Essens angemessen;
- verwendet seine erworbenen Kenntnisse während des Tischdeckens gut;
- kleidet sich selbständig, zieht sich aus, kann seine Schnürsenkel binden, legt seine ausgezogenen Kleider zusammen und stellt sie zurecht;
- stellt nicht nur seine Sachen zurecht, sondern es hält auch in seiner Umgebung Ordnung;
- pflegt seine herausgebildeten freundschaftlichen Beziehungen, es kann aber mit den anderen Mitgliedern der Gruppe zusammenarbeiten;
- kann das Verhalten der Kameraden tolerieren.

25.3.3. Anwesenheit und Rolle der Nationalitäten Sprache in der Erziehung zur gesunden Lebensweise:

- **Aufgaben**

Die Kindergärtnerin muss eine solche Tagesroutine gestalten, bei der die Kinder die Möglichkeit auf die Verwendung der deutschen Sprache haben,

- während der Körperpflege, Bekleidung, Entkleidung und Mahlzeit

Sie muss ein Vorbild sein,

- muss den Eltern die Wichtigkeit der heimischen Verwendung der von den Kindern gekannten deutschen Wörter klarmachen (Körperpflege, Essen, Bekleidung).

Der Pädagoge beachtet die verschiedenen Entwicklungsniveaus der Sprachaneignung.

- **Kindertätigkeiten**

- Benennung der Möbelstücke, Gebrauchsmittel, Gegenstände des Gruppenzimmers.
- Kennenlernen der Namen von den mit der Mahlzeit zusammenhängenden Mitteln, Speisen.
- Kennenlernen der im Umkleideraum gemachten Tätigkeiten.
- Kennenlernen der Namen von den Körperteilen, Kleidungsstücken.
- Kennenlernen der im Waschraum verwandten Gegenstände, Tätigkeiten.
- Kennenlernen der Hofgegenstände auf in deutscher Sprache.
- Kennenlernen der weiteren Räume im Kindergarten, Küche, Abstellraum, Büro, usw.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Es lernt sich selbständig reinigen, sich die Zähne putzen. Verwendet die dazu passenden deutschen Ausdrücke.
- Es lernt die bei der Mahlzeit verwandten Wörter, Mittel, die Namen der Speisen auf Deutsch.
- Es kann sich selbständig kleiden. Wissen der Namen von den Körperteilen, Kleidungsstücken auf Deutsch.
- Es kann die Tätigkeiten mit einfachen deutschen Sätzen beschreiben.
- Es verwendet die erlernten Ausdrücke beim Ordnung Machen.
- Es kennt neue Wörter und Ausdrücke.

25.4. Sicherung der emotionalen Erziehung und Sozialisation

Das pädagogische Programm unseres Kindergartens basiert auf die emotionale, intellektuelle Empfänglichkeit der Kindergartenkinder. Die aus dem vielschichtigen Tätigkeitssystem entspringenden Motivationen mit den interessanten Erlebnissen rufen bestimmende Änderungen im emotionalen Leben des Kindes hervor.

Dem Erkennungsprozess folgen Gefühle. Der Gefühlsausdruck ist angeboren. Später lernt das Kind durch Imitation seine Gefühle auszudrücken und behandeln.

Die Erziehung der schwer sozialisierbaren, langsamer entwickelnden, auf einer niederen Entwicklungsschicht stehenden, sinnlich, psychisch oder bewegungsbehinderten,

benachteiligten, kumulativ benachteiligten, vernachlässigten, bzw. über hervorragende Fähigkeiten verfügenden Kinder beanspruchen spezielle Kenntnisse, eigenartige Beachtung, nötigenfalls sichern wir die Zusammenarbeit von angemessenen Fachleuten (Psychologe, Logopäde, Heilpädagoge, Konduktor).

25.4.1. Die emotionale, moralische und wertorientierte Gesellschaftserziehung

- Mit Begründung des Sicherheitsgefühls des Kindes die Bekräftigung des Selbstvertrauens, der Sozialisation.
- Die Erziehung des Kindes zum Annehmen und Respekt der Unterschiede.
- Die Begründung der aktiven Empfindlichkeit auf die Wirkungen der menschlichen und Naturumgebung.
- Ständiges Beleben der motivierenden Wirkung von Traditionsbewahrung und Naturschutz.

Mit der ständigen Anwesenheit strebt sich der Pädagoge, die emotionalen Äußerungen des Kindes kennen zu lernen und zu verstehen. Er schafft Gelegenheit und Möglichkeit auf das Auslösen der positiven Gefühle des Kindes.

Die Kindergärtnerin befriedigt das natürliche Bedürfnis des Kleinkindes, die Sehnsucht nach dem Denken und der Freiheit mit flexiblem Verhalten und ausgeglichenem Lebensweisemodell.

Die Kindergärtnerin strebt sich bewusst danach, ihre eigene emotionale Ausdrucksweise authentisch, vielfarbig zu machen und die Einfühlungsgabe in die Gefühlswelt des Kindes zu entwickeln.

Sie nachvollzieht, dass die Beziehungen Kind-Kindergärtnerin und Kind-Kind die Erlebnisse der gemeinsamen Tätigkeiten bestimmen, diese Beziehungen werden durch positive Attitüde, emotionale Füllung charakterisiert.

Aufgaben der Kindergärtnerin:

- Sie ist ständig anwesend in der Gruppe.
- Sie gestaltet eine Umgebung, in der das Kind seine natürlichen, gesellschaftlichen Bedürfnisse befriedigen kann, sie erzieht die Kinder zur Annahme der Verschiedenheiten.

- Sie begründet das Brauch- und Normensystem der Kinder.
- Sie strebt sich danach, dass das Kind seine enge und weite Umgebung kennt, die der Grund der Bindung zur Heimat ist.
- Sie sichert inklusive Umgebung für Kinder mit anderer Kultur.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Die Kinder bestehen auf dem Kindergarten.
- Sie sind regelfolgend, helfen einander.
- Sie sind offen auf das Neue.
- Die Arbeit für die Gesellschaft wird natürlich.
- Die eigenen Fähigkeiten sind bewusst.
- Schulreif

25.4.2. Anwesenheit und Rolle der Nationalitäten Sprache bei der Erziehung für die gesunde Lebensweise:

Unsere Aufgaben:

- Sicherung der liebevollen, sicheren, frohsinnigen Kindergartenatmosphäre, in der das Kind schon im Moment des Eintritts in den Kindergarten während des Kennenlernens der deutschen Sprache durch positive Wirkungen erreicht wird.
- Wir helfen bei der Gestaltung solcher Partnerschaften, die zum Liebgewinnen, zur Übung der deutschen Sprache führen.
- Während unserer Arbeit achten wir auf die Zeichen der einzelnen Kinder (Freude, Kummer, Zurückziehen, usw.), die auch ein Zeichen bei der Beziehung zwischen Kind und Sprache sein kann.
- Bei den gemeinsamen Festen muss die deutsche Sprache in großem Maße dabei sein.

Kindertätigkeiten:

- Gemeinsames Spiel, Sammeln von Kenntnissen bei den Beschäftigungen und während der Tätigkeiten.
- Gemeinsame Spaziergänge, Ausflüge.
- Feiern von Geburtstagen, Namenstagen.
- Erleben von gemeinsamen Festen (traditionsbewahrende, geschichtliche)

- Basteln von Geschenken (Muttertag, Geburtstage, Namenstage, usw.), Freude des Schenkens.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

Die Kinder:

- folgen den verschiedenen Regeln;
- lieben ihren Kindergarten, stehen in enger Beziehung mit ihren Kameraden, es wird auch auf Deutsch ausgedrückt;
- interessieren sich für ihre Kameraden und die Erwachsenen;
- empfangen die Gäste nett;
- machen die Wichtigkeit der Einhaltung der Regeln ineinander bewusst;
- helfen ohne Bitte;
- unternehmen Gemeinschaftsaufgaben;
- sind auch sprachlich und gesellschaftlich reif für den Schulanfang;

26. Tätigkeitsformen des Kindergartenlebens⁸

26.3. Spiel

Das Spiel ist die wichtigste und die entwickelndste Tätigkeit des Kleinkindalters und so das wirksamste Mittel der Kindergartenerziehung auch bei der Aneignung der Sprachkenntnisse. Die Kindergärtnerin veranlasst die Spieltätigkeiten auf Deutsch, schaltet sich in die verschiedenen Spielsituationen auf Deutsch ein und bleibt selbst während des Spiels dabei. Hilfsmittel der Sprache ist die Intonation des Pädagogen, Rhythmus seiner Sprache, seine Mimik, Körpersprache, Bewegung und selbst das Spielmittel. Das Spiel hat eine hervorgehobene Bedeutung, ist eine informierende, die Kreativität entwickelnde und stärkende, Erlebnis gebende Tätigkeit.

Im Spielverlauf: der Kindergartenpädagoge

- leitet das Spiel auch direkt und indirekt, im Konfliktfall, bzw. im Notfall greift ein
- sichert die Dominanz des Freispiels
- erzeugt die Bedingungen des Freispiels:
- ruhige, Sicherheit gebende, liebevolle Atmosphäre,
- sichert den zum freien Bewegung nötigen Platz und die Sicherheit
- gestaltet die verschiedenen Spielplätze: Grotte, Spielecke, Umkleideraum, Hof, usw.
- sichert die dem Alter des Kindes entsprechenden Spielzeuge während der Tätigkeit

⁸ Regierungserlass von 363/2012. (XII. 17.) über das nationale Grundprogramm der Kindergartenerziehung, Besichtigung vom 27.11.2020, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

26.3.1. Angewandte Spielarten:

Übungsspiel: Ziel ist die Freude der Bewegung und der Funktion

- Spielerische Übung der Töne und der Sprache.
- Übungsspiele (verbunden immer mit irgendeiner rhythmischen Regel).
- Packen von Spielzeugen und Mitteln, die von der Kindergärtnerin ernannt wird.
- Spiel mit verschiedenen Materialien. Es ist eine entwickelte Form der Übungsspiele, eine wichtige Bedingung der Entstehung des Rollenspiels.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Es kann komplizierte Aufgaben machen.
- Seine Gefühlswelt wird vielfältig, differenziert.
- Sein Orientierungsreflex, Aktivität, Fähigkeit entwickelt sich.
- Die Griffweisen bilden sich heraus.
- Es lernt die Eigenschaften der Gegenstände, Mittel kennen.
- Es lernt die wichtigen Kennzeichen des Namens, der Funktion, der Eigenschaften der Gegenstände kennen.
- Der Anspruch der selbständigen Tat bildet sich heraus.

Symbolisches Rollenspiel: Übung der gesellschaftlichen Erfahrungen.

- Im Rollenspiel äußern sich und entstehen zuerst die Partnerschaften unter den Kindern, die Zusammenarbeit, die gegenseitige Unter- und Überordnung, die gemeinsame Tätigkeit.

Konstruierendes Spiel:

- Die Kinder erzeugen Aufbauten, Spielzeuge, verschiedene Gegenstände aus Würfeln und anderen Spielzeugen.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Ihre emotionale Intelligenz entwickelt sich, die Ausdrucksweise der Gefühle stärkt sich.
- Entwicklung der grundlegenden Gedankenprozesse.
- Sie werden initiativ.
- Ihre Bewegung, Handlungsfähigkeit ist schnell, sie sind bei der Bewegung standhaft.

- Die Entwicklung der Sprache, Rolle der Metakommunikationsmittel bei der Aufführung der einzelnen Rollen. Die muttersprachliche Erziehung ist entscheidend.
- Es kennt die Regeln der Unter-, Über-, Nebenordnung.
- Die Fähigkeit zum Anknüpfen von Beziehungen zwischen den Kindern stärkt sich.
- Die Fähigkeit des gemeinsamen Handelns, das Verstehen voneinander (Empathie) entsteht.

Regelspiel:

- Die Regeln bestimmen die Anfangsweise des Spiels, das Ende, den Abschluss der einzelnen Abschnitte.
- Bewegungsregelspiel, volkstümliche Liederspiele: Versteckspiele, Fangspiele, Kreisspiele, Bewegungsrennspiele.
- Intellektuelle Fähigkeiten entwickelnde Spiele: Sinneswahrnehmung, Beobachtung, Erinnerung, problemlösendes Denken, Fantasie entwickelnde Spiele.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Entwicklung der intellektuellen Kraft.
- Vielseitige Entwicklung des Bewegungsapparates.
- Entwicklung des Denkens (Aufmerksamkeit, Konzentration, Erinnerung)
- Emotionale Entwicklung (Kräftigung von Willen, Ausdauer, Selbstbeherrschung).
- Steigerung des Selbstvertrauens.
- Kultiviertes Akzeptieren vom Sieg und Misserfolg.
- Entwicklung von Teamleistung, Abhängigkeit voneinander, Verantwortungsgefühl.

26.4. Arbeitsartige Tätigkeiten

Ziel und Aufgabe der Erziehung zur Arbeit ist, dass sich das Kind diejenigen zur Arbeit nötigen Attitüden, Fähigkeiten, Fertigkeiten erwirbt, die der Erhaltung des gesellschaftlichen Zusammenlebens dienen. Durch das Üben der traditionsbewahrenden

Tätigkeiten verwirklicht sich das Liebgewinnen der arbeitsartigen Tätigkeiten, die Erziehung zur Reputation der gemachten Arbeit.

Merkmale:

- Mittel der Gestaltung der Gesellschaftsbeziehungen, der Erfüllung der Verpflichtung.
- Kombination von freiwillig übernommenen, Freude verursachenden Tätigkeiten.
- Tätigkeiten z.B.: Selbstbedienung, Hilfe den Kindergartenpädagogen und anderen Erwachsenen, zusammen mit Kameraden Erledigen von eventuellen Aufträgen (z.B. Brot holen von der Küche), die übernommene Diensthabende-Arbeit, die Umgebung-, Pflanzen- und Tierpflege.
- Es ist ein wichtiges Mittel der Persönlichkeitsentwicklung.
- Mit der Verwendung der Nationalitäten Sprache nimmt das Leseverstehen, der Wortschatz, Sprachfähigkeit der deutschen Sprache zu.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Das Aufgabenbewusstsein, Verantwortung und Verpflichtungsübernahme des Kindes formen sich.
- Es lernt während der Arbeit, dass die Aufgaben auch dann gemacht werden müssen, wenn es keine Lust dazu hat.
- Das Ergebnis der Arbeit erhöht das Selbstvertrauen, den Glaube an der eigenen Kraft, die Selbstbewertung des Kindes.
- Es hat eine entwickelnde Wirkung auf das Denken.
- Es erkennt während der Arbeit die Grund-Folge Beziehungen.
- Die Kinderarbeit hilft bei der körperlichen Entwicklung, verbessert das Stehvermögen.

26.5. Lernen

Das primäre Ziel des Kindergartenlernens ist die Entwicklung der Kompetenzen des Kindergartenkindes, die Stärkung der Attitüden und die Entwicklung der Fähigkeiten durch die Tätigkeiten.

Im Kindergarten ist das Lernen fortdauernd, zum relevanten Teil imitierende, spontane Tätigkeit, die die Entwicklung der ganzen Persönlichkeit unterstützt.

26.5.1. Die möglichen Lernformen im Kindergarten:

- das imitierende, muster- und modellfolgende Verhaltens- und Benehmenslernen;
- der spontane spielerische Erfahrungserwerb;
- das tätige Lernen;
- auf kindlichen Fragen, Antworten basierender Kenntniserwerb;
- durch den Kindergartenpädagogen geleitete Beobachtung, Erfahrungserwerb, Entdeckung;
- häufige Problemlösung;
- mit der Verwendung von deutschsprachigen Satzmodellen und oft gebrauchten Ausdrücken, Wörtern vertieft sich im Kind der mit der Tat verbundene Inhalt, durch den zuerst passiver, dann aktiver Wortschatz entsteht.

26.5.2. Die zum Lernen gebrauchten Mittel:

- der Tat dienende Mittel,
- auf Ansicht basierende Mittel.

26.6. Deutsche Sprach- und Nationalitätenerziehung

26.6.1. Aufgaben der Kindergärtnerin, als Vorbild für die Kinder

- Wir entwickeln unsere Sprachkultur ständig (Selbstausbildung, Weiterbildung).
- Die Kinder können unsere Sprache, die abwechslungsreich, für sie reich an Bildern und fehlerlos ist.

26.6.2. Aufgaben der Interaktion zwischen Kind und Pädagogen

- Die positive Bewertung motiviert die Kinder zum Spracherwerb.
- Man muss das eigene Entwicklungstempo berücksichtigen, deshalb muss man eigene Entwicklungspläne zusammenstellen.
- der Pädagoge muss die Kinder verstehen, die wenig oder gar nicht sprechen, man muss die Möglichkeiten finden, mit denen wir sie aktivieren.
- Wenn es nötig ist, stellen wir Logopäde ein.

- Wir müssen die Möglichkeit und solche Situationen sichern, die den Wortschatz und den Satzbau der Kinder erweitern und in denen sie ihre passiven Sprachkenntnisse aktivieren können.

26.6.3. Eine hervorragende Rolle füllt die Berücksichtigung der lebensalterlichen Eigenheiten des Kindes in der Spracherziehung ein, sowie:

- die **Artikulationsbasis**, die das Erlernen von der deutschen Aussprache und das Fühlen der Musikalität der Sprache ermöglicht,
- die **Imitationsfähigkeit**, die ermöglicht, dass sie dem sprachlichen Modell (Kindergärtnerin und größere Kinder in der Gruppe) ohne Hemmungen folgen,
- die **Neugier**, durch die die Kinder auf ständiges Suchen, Versuchen, Sammeln von Erfahrungen motiviert werden,
- das ständige **Handeln**, auch in der zweiseitigen, gegenseitigen Beziehung von Kindergärtnerin und Kind.

Eigene Ziele:

- deutschsprachige und kulturelle Erziehung den lebensalterlichen Eigenheiten der Kinder und dem persönlichen Entwicklungstempo entsprechend,
- Pflege von deutschen Nationalitäten und heimatländischen Bräuchen und Traditionen dem Lebensalter der Kinder entsprechend,
- Begründung des zweisprachigen Identitätsbewusstseins,
- Ausarbeiten von zu Situationen gebundenen sprachlichen Einheiten, deren Inhalt im Geiste des nationalen Grundprogrammes der Kindergartenerziehung ausgearbeitet wird.

26.6.4. Unsere sprachlichen Aufgaben auf den einzelnen fähigkeitsentwickelnden Gebieten:

Motorische Fähigkeiten

- Mit Hilfe von vielseitigen Bewegungen, Tätigkeiten muss die Sprachentwicklung stattfinden.
- In vielfältigen Tätigkeiten mit anschaulicher Hilfe des Verstehens muss vor allem ihr passiver sprachlicher Wortschatz erweitert werden.

- Durch abwechslungsreiche Tätigkeiten erwerben sie sich aktiven Wortschatz, sprachlichen Ausdrücke auf dem Gebiet von Großbewegungen, Feinmotorik, Körperschema, Raumorientierung.
- Bei der musikalischen Fähigkeitsentwicklung müssen sie die musikalischen Eigenheiten der Nationalitäten Sprache kennen lernen (durch musikalische Betonung, Rhythmus).

Zeichnen, Bemusterung, Handarbeit

- Der aktive Wortschatz der Kinder muss mit Tätigkeiten durch verschiedene Verfahren entwickelt werden, sie müssen die Arbeitsverfahren, Stoffe, Gegenstände kennen lernen und benennen.
- Während des Zeichnens und Malens verstehen die Kinder die Instruktionen und die Aufgaben durch Demonstrierung.
- Die Kinder können ihre Erfahrungen, Meinungen im Zusammenhang mit dem Zeichnen mit einfachen Sätzen ausdrücken.

Kommunikationsfähigkeiten

- In Kommunikationssituationen sichern wir vor allem die Möglichkeit zur Übung des antwortgebenden Rollenfachs.
- Bei abwechslungsreichen Übungsmöglichkeiten streben wir nach der schönen, ausdrückenden sprachlichen Äußerung.
- In spielerischen Situationen entwickeln wir die kontinuierliche Sprache.

Intellektuelle Fähigkeiten

- Sie sammeln aktive Sprachkenntnisse über Jahreszeiten, Tiere, Pflanzen, Menschen, Verkehr, usw. durch Erfahrungen, sie erwerben mathematische Erfahrungen.
- Ihr Wortschatz erweitert sich während der Erfahrung, Erinnerung, des Verstehens.
- Dem Erkennen der Zusammenhänge muss mit einfachen sprachlichen Ausdrücken gefolgt werden.

26.6.5. Unsere Aufgaben aus dem Kreise der Nationalitäten Kenntnisse:

- Sie müssen mit der Geschichte der Ungardeutschen (Ankunft der Schwaben, deutschsprachige Länder)
- Sie müssen das Thema Vorfahren, Familie und Verwandtschaft bearbeiten. (Familienmitglieder früher und heute, ihre Arbeit, Sprachgebrauch, Stammbaum, alte Fotos)
- Sammeln von gegenständlichen Erinnerungen mit Hilfe der Eltern, Großeltern (wir halten es für wichtig, dass diese bei der Dekoration unseres Kindergartens erscheinen).

26.6.6. Die gegenständliche Kultur der deutschen Nationalität

- Sie müssen ihren Lebensort, dessen denkwürdige Gebäude kennen lernen, die mit der schwäbischen Kultur verbunden sind (z.B. Dorfmuseum, Einsiedlungsdenkmal, Kirche, alte Schule, usw.).
- Sie müssen die mit der Nationalität verbundenen Kleingewerbe, alten Berufe kennen lernen (z.B. Tönern, Tischler, Schuhmacher, usw.)
- Sie müssen durch Erfahrungen die Landwirtschaftsarbeiten kennen lernen (Dörhöfer).
- Sie müssen
  - die Sommer- und Herbstarbeiten (Weinlese, Ernte, Maisbruch),
  - die Winterarbeiten (z.B. Rupfen, Korbflechten, Weben, Besenherstellung, usw.) kennen lernen.
- Sie müssen die Tracht der deutschen Nationalität (laut Geschlecht, Lebensalter) kennen lernen. (Erweiterung der Tracht-Garderobe für unsere Kinder, Pädagogen für die Feste)
- Sie müssen alte Spiele, Spielzeuge kennen lernen (Maiskolbenpuppe, Stoffpuppe, Bohnensack).
- Kennenlernen der alltäglichen und Festessen der örtlichen Nationalität.

Methodische Grundsätze:

- Konsequenter deutscher Sprachgebrauch in allen Situationen. (in spontanen alltäglichen Situationen, während geplanter Tätigkeiten)
- Sprachentwicklung in Mikrogruppen, mit Berücksichtigung von lebensalterlichen Eigenheiten.
- Folgendes Sprachmodell von der Seite der Kindergärtnerin.
- Geltendmachung von Spielerhaftigkeit, Kindzentrierung.
- Verwendung von methodischer Vielfalt, offenen Lernformen.
- Sicherung der Bedingungen zum den Kommunikationssituationen entsprechenden Verhalten, die mündliche Ausdrucksfähigkeit zum Üben der kontinuierlichen Sprache.
- Vorbereitung der Kinder mit sprachlicher „Lastenfreiheit“ für den Erwerb der Märchen, Sprüche, Gedichte, Lieder, usw.
- Bewusste Auswahl, thematische Bearbeitung von Nationalitäten Inhalten.

Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters:

- Die positive emotionale Beziehung für die deutsche Sprache und die Nationalitäten Kultur muss entstehen.
- Es muss seinem Lebensalter und eigenen Fähigkeiten entsprechend über solchen Wortschatz verfügen, der ermöglicht, dass es die erworbenen Kenntnisse auf deutscher Sprache vermitteln kann.
- Es muss sich orientieren, in den Kommunikationssituationen angemessen reagieren.
- Es muss Lieder, Kreisspiele, Kinderspiele, Gedichte, Sprüche, Märchen aus der Kultur der Nationalität und des Heimatlandes kennen
- Es muss einige örtliche Nationalitäten Bräuche, Traditionen und die Werte der gegenständlichen und geistlichen Kultur kennen.
- Es muss erlernen, diese zu ehren und zu schätzen.

26.7. Bewegung

Ort und Rolle der Körpererziehung in der Kindergartenerziehung:

Die Körpererziehung richtet sich auf die Gesundheitsbewahrung und Festigung, auf das Trainieren des Organismus, auf die Entwicklung (Wachsen, Zunahme) des Organismus und Unterstützung der Herausbildung der körperlichen Fähigkeiten, sowie auf die Entwicklung der Bewegungskultur.

Ziele und Aufgaben der Bewegungsentwicklung:

- Entwicklung, Stabilisieren der natürlichen Bewegungstätigkeiten.
- Hilfe dem Einbau von Bewegungselementen während der natürlichen Bewegungen.
- Die gesunde Körperentwicklung.

Der Kindergartenpädagoge sichert:

- die Möglichkeit der alltäglichen Bewegung, durch Hofspiel zweimal täglich
- die wöchentlich einmalige Sportbeschäftigung: Stoff der Bewegung muss man dem Lebensalter und den sprachlichen Fähigkeiten der Kinder entsprechend planen, der eine Ort dafür ist der Turnsaal.

26.8. Rezitation, Erzählen

Ziele und Aufgaben der Entwicklung: Entwicklung der Persönlichkeit des Kindergartenkindes mit einzigartigen Mitteln der Literatur. Es muss sich gern Märchen, Gedichte anhören, muss ein empfänglicher, aktiver Rezipient der Literaturerlebnisse werden.

Ein der wichtigsten und einfachsten Mittel zum Kennenlernen der deutschen Sprache ist die Verwendung der Gedichte, Märchen.

Aufgaben des Kindergartenpädagogen:

- Wir müssen das Interesse des Kindes für die Literatur wecken.
- Wir müssen die sich an die Literatur, an die Bücher heftende liebevolle Beziehung begründen. Diese gute Beziehung wirkt sich auf das ganze Leben des Menschen aus.
- Wir entwickeln die moralischen Gefühle, Urteile, Verhalten. Es ist wichtig, dass der Charakter der Märchenhelden immer „klar“ ist. Die im Märchen vorkommenden kontroversen Charakter helfen der Einschätzung des kindlichen

Verhaltens. Es ist ein wichtiger Faktor der moralischen Erziehung. Bei der emotionalen Erziehung haben die Kindergedichte eine wichtige Rolle. Der schnell pulsierende Rhythmus macht das Kleinkind frohmütig, munter, die langsame Pulsation beruhigt es. Es verflechtet sich auch mit der Gesellschaftserziehung, das gemeinsam angehörte Märchen, Gedicht bietet den Kindern eine frohmütige, vertrauliche Laune, ein gemeinsames Erlebnis. Das Märchen hilft bei der Entwicklung des doppelten Bewusstseins, bei der Gestaltung des kindlichen Weltbildes.

Entwicklung der emotionalen Fähigkeiten:

- Das Kind verfolgt das Märchen mit großer Aufmerksamkeit, fokussiert seine Aufmerksamkeit.
- Durch Nachsagen der Reime der Gedichte entwickelt sich seine Erinnerung, kann sie bewusst nacherleben.
- Sein Wortschatz entwickelt sich, die archaischen Wörter werden stufenartig zum aktiven Wortschatz in der ungarischen Sprache, solange sie in der Nationalitäten Sprache gewöhnlich, oder zum passiven Wortschatz werden. Die genaue sprachliche Formulierung entwickelt sich durch Wiederholung der Wortspiele.
- Entwicklung der Fantasie: die flatterige Fantasie entwickelt sich durch die Kenntnisse aus den Märchen und Gedichten.
- Deutsche sprachliche Entwicklung: Ausdrücke, Wörter, Sätze vertiefen sich und kommen in Form von Gedichten, kurzen Märchen zurück.
- Es kann das Gedicht und die erlernten, der Altersgruppe entsprechenden Märchen teilweise oder im Ganzen zurückgeben, beim Spielen verwenden. Es ist wichtig, dass wir den Kindern solchen deutschsprachigen Literaturstoff wählen, die spielerisch, leicht versteh- und erlernbar sind, und die grammatischen Zeiten dürfen sich nicht wechseln.

Möglichkeiten des alltäglichen Sprüche-, Gedicht-, Märchen-Sagens:

- Bei der Planung des Märchen- und Gedicht-Sagens muss das Bewusstsein gelten.
- Die Auswahl des Zeitpunktes hängt von der Kindergärtnerin ab.
- Es ist wichtig, dass alle Kinder laut Interesse an der Tätigkeit teilnehmen können.

- Die Kindergärtnerin formt die Gemeinschaft durch das Märchen, schafft eine ruhige, vertrauliche Atmosphäre.
- Wir planen die Literaturtätigkeit in ungebundener Form, auf die spontanen Situationen durch die Kinder gebaut, aber sie selbst kann auch anregen.
- Die überlegte Stoffwahl ist in der Tätigkeit wichtig.
- Die Tätigkeit hat einen ständigen Ort und Zeitpunkt.
- Am Ende der Tätigkeit ist die stufenartige Zurückführung wichtig. Die Märchen-Gedicht Tätigkeit muss wöchentlich mindestens zweimal stattfinden.
- Die Kindergärtnerin erzählt vom Kopf aus und bei den deutschsprachigen Märchen verwendet sie die grammatischen Zeiten bewusst, den Altersgruppen und den Sprachkenntnissen der Gruppe entsprechend.

Möglichkeiten der Erlebnisbearbeitung von Märchen-Gedicht:

- Die Märchen helfen die Spannung lösen.
- Beim Märchen können die Kinder ihre Gefühle, ihre Unbilligkeiten kompensieren.
- Das Identifizieren mit dem Märchenheld, mit der Figur ist wichtig im Leben der Kinder, es gibt ihnen das Wunder der Verwandlung.

Vor dem Dramatisieren findet immer Marionettenspiel statt:

Das Dramatisieren muss auf beiden Sprachen kurz sein. Wir wählen solche Märchen, in denen es viele Dialoge gibt und mit Taten kann es gut aufgeführt werden. Bei der deutschen Sprache ist es hervorragend wichtig, dass das Kind versteht und weiß, worum es sein Spiel geht, da die Sprache in unserem Falle in ihm als Fremdsprache definiert wird.

Marionettenspiel: Die Kinder spielen, was sie ergriffen hat. Die Marionette wirkt auch das Sehen und Hören komplex. Sie hilft den Kindern, die Hemmungen zu lösen. Es spielt oft, wie es in der Wirklichkeit sein möchte. Die Marionette lebt während des Handelns.

Charakter der voraussichtlichen Entwicklung:

- Während der Tätigkeit formt sich die emotionale Beziehung zu den Büchern, Märchen, Gedichten und zur Muttersprache, bzw. zur Nationalitäten Sprache.
- Die Literatur wird Teil des Lebens des Kindes.
- Ihr Wortschatz erweitert sich, ihre Aussprache wird schöner. Die mechanische Verankerung wirkt auf das Lernverfahren des Kindes. Das Literaturwissen

vermittelt über das Leben, über Naturerscheinungen. Ihr muttersprachlicher und literarischer Schönheitssinn vervollkommen sich. Die Kinder erleben die vielen positiven Gefühle, und auch die negativen. Dadurch wird ihr emotionale Welt bunter, differenzierter. Ihre Urteilsfähigkeit wird sicherer.

Die Wiederholungen, das Dramatisieren, die Marionettenspiele bieten zum Neuerleben des Literaturerlebnisses, zur selbständigen, fantasiereichen Gestaltung Möglichkeit. Die in den volkstümlichen Sprüchen bestehende Rhythmik kann das Kind auf beiden Sprachen in fröhliche Laune erhöhen, die innere und äußere Bewegung ausgeglichener, geordneter machen. Als Wirkung ihrer Erlebnisse stärkt sich die Verbindung zu den Traditionen unserer Nationalität, ihr Identitätsbewusstsein und die deutschen sprachlichen Fähigkeiten entwickeln sich auch stark.

26.9. Zeichnen, Bemusterung, Handarbeit

Stoffe, Formen, Farben- und Ornamentwelt der gegenständlichen Volkskunst kann auch heute ein nachahmenswertes Modell für den schaffenden Mensch sein. Die Möglichkeiten der visuellen Erziehung werden durch die traditionsbewahrenden Tätigkeiten, die volkstümlichen Kleingewerbe, die Übung von Fertigung der pflanzlichen Spielzeuge reich.

Wir stellen die volkstümlichen Elemente in Vordergrund: z.B. Eiermalen mit natürlichen Stoffen, Spinnen mit Hilfe von Nägelchen, Tönern, Verwendung von Raffiafaser, Basteln mit natürlichen Stoffen.

Allen Kindergartenpädagogen ist es eine Pflicht, die volkstümlichen Elemente auch im Rahmen der visuellen Erziehung zu verwenden. Außerdem, wenn er möchte, kann natürlich eine andere Methode wählen.

Ziele und Aufgaben der Entwicklung:

- Die zur visuellen Gestaltung, zum Aufnehmen nötigen Fähigkeiten müssen sich im Kind formen.
- Die Kinder müssen neben den Mitteln und Techniken der traditionellen Darstellung im Kindergarten die spielzeugbastelnden Techniken, Mitteln der alten Kindheit kennen lernen.

- Ihre Handfertigkeit, visuelle Gestaltfähigkeit und ihr ästhetischer Anspruch für die Werte der Vergangenheit, der Gegenwart.
- Die Fähigkeit des künstlichen Sehens wird begründet.

Ziel des Kennenlernens von verschiedenen Techniken, Liebgewinnen der Gestaltung, Entwicklung der visuellen Sichtweise, Auffinden der Selbstausdrucksweise. Selbst die Tätigkeit und deren Freude sind wichtig.

Die Verwendung der deutschen Sprache während der Tätigkeit

- Es entwickelt den Wortschatz, das Sprachverstehen.
- Die während der Tätigkeit verwandten Mittel und Instruktionen erwerben sie sich auf Deutsch, die einzelnen Figuren, Farben, Linien werden von der Kindergärtnerin auf Deutsch ernannt.

26.10. Singen, Musik, Singspiel, Kindertanz

Ziele und Aufgaben der Musikerziehung:

Ziele der Musikerziehung ist das Liebgewinnen der Singspiele und Musik und das Anhalten zum schönen, klaren Singen. Die Entwicklung des Musikhörens, des Rhythmus sinnes, der musikalischen Erinnerung, Motivierung ihrer spielerischen musikalischen Kreativität, und Gestaltung des ästhetischen, musikalischen Geschmacks, bzw. der Bewegungskultur.

Inhalt der Musikerziehung:

Die **Sprüche** laut Spielens: auf den Stoß nehmende, streichelnde, kitzelnde, klatschende, Finger- und Handfläche Spiele, Reiterspiele, spottende Spiele, Abzählreime, Paarspiele, usw.

Die **Singspiele**: tierrufende, sonnenrufende, zum Spielen rufende, Reihenspiele, verkehrende Spiele, usw.

Die **Volksspiele mit Singen** und die anspruchsvoll sortierten zeitgenössischen Kunstwerke dienen als wichtiges Mittel bei der Gestaltung der musikalischen Fähigkeiten (Rhythmus, Singen, Hören, Bewegung) und der musikalischen Kreativität des Kindes.

Mit dem Imitieren des Erwachsenen-Musters wird das Singen und Musikmachen Teil der alltäglichen Tätigkeiten des Kindes.

Das Kennenlernen der Instrumente bietet den Kindern eine besondere Aufregung und Erlebnis.

Die in den Kinderspielen vorkommenden einfachen Tanzbewegungen, abwechslungsreichen Spielbewegungen und Raumformen entwickeln ohne Zwang das Rhythmusgefühl, die Bewegung der Kinder. Sie bereiten das spätere Volkstanzlernen vor.

Den Stoff des Musikhörens bilden Volks- und Kunstlieder in ungarischer und deutscher Sprache, in lebender Vorstellungsart, bzw. Anhören von solchen Musikkompositionen, Chorwerken aus klarer Quelle, die das musikalische Hören und die emotionale Intelligenz formen. Bei der Auswahl des Musikstoffes bevorzugt der Kindergartenpädagoge die deutschsprachigen und die kulturellen Werte vermittelnden Stoffe.

Im Kindergarten spielbare Volksbräuche mit Singen:

Diejenigen Volksbräuche mit Singen können im Kindergarten vorkommen, die den lebensalterlichen Eigenheiten der Kinder entsprechen, mit den Veränderungen der Jahreszeiten und mit den jährlich rückkehrenden kalendarischen Feiertagen verbunden sind.

Solche sind: Pastorellen, Fasching, Taufeltern-Schüssel-Brauch, Ostern-Brauch, Hochzeit-Brauch.

Musikalische Elemente der Fähigkeitsentwicklung: Dazu gehören die klare, klingende Tonbildung, die gleichmäßige Pulsation, Zurückgeben der Melodie und des Rhythmusmotivs, das Tempo, die Dynamik, die Wahrnehmung und das Singen der Tonhöhe und die Erhebung der musikalischen Betonung. Von den Geräuschen kann man die Töne der Natur, menschliche und Tiertöne, Töne der Instrumente und Geräusche der Umwelt.

Die musikalische Erziehung verlangt, dass die Kindergärtnerin singen mag und klar singen kann, sie muss über instrumentelles Wissen verfügen. Ihre musikalische Bildung, ihre Beziehung zur Musik und ihre musikalische Aktivität bestimmt das musikalische Bildungsniveau des Kindes. Wichtig ist, dass die Kindergärtnerin methodisch kultiviert und auf dem neusten Stand ist, die anspruchsvolle Auswahl des Liedstoffes, die sich auch auf die deutschen Musikstoffe ausdehnt! Die Kindergärtnerin schafft Ort, Möglichkeit zur Übung der musikalischen Selbstaussdrucksweise des Kindes. Neben der Übung der erlernten Sprüche, Lieder, Bewegungselemente hilft sie bei den personalen Improvisationsäußerungen, auch auf Deutsch.

Persönlichkeitsentwickelnde Wirkung der Musikerziehung:

- Bei den „auf den Stoß nehmenden“ Spielen mit Sprüchen die Körpernahe, die Berührung erwecken positive Gefühle, sie spielen eine Rolle bei der Gestaltung der emotionalen Verbindung.
- Aus der Einpersonenspiel-Situation entwickelt sich die Singlust des Kindes.
- Die innere Pulsation der Musik, die regelmäßig wiederholenden Bewegungen entwickeln die Ordnung der kindlichen Bewegung, die Disziplin. Die harmonische Bewegung des Kindes bildet sich, die der Grund des Tanzens ist. Es ist wichtig, dass das Kind die Grundtritte der deutschen Nationalitäten und der ungarischen Tänze in spielerischer Form, während der den verschiedenen Altersgruppen entsprechend ausgewählten Tänze kennen lernt. Dieser Gedanke beansprucht unseren Kindergarten betrachtet eine besondere Rücksichtnahme, da Iklad aus Hinsicht der deutschen Nationalität eine Insel ist, auf der sich die musikalischen Werte und dadurch die Werte des Tanzens, sowie unsere Volkstracht der Umgebung angepasst gebildet hat.
- Das Instrumentalspiel erweckt die Interesse der Kinder, erweckt Verwunderung, schafft eine besondere Welt. Die Musikerziehung wirkt auf die Gefühlswelt und die ästhetische Empfänglichkeit der Kinder.
- Es begründet die Fähigkeit der musikalischen Empfänglichkeit, die Erinnerungsspuren findet man in den Improvisationen des Kindes. Die Freude bewegt es zum Wiedererleben, das auch vom Erlebnis gemeinsam mit den Kameraden gesteigert wird. Entdeckung, Erleben und Darstellung der Musik, als Ästhetik wird in die Persönlichkeit des Kindes als Bedürfnis eingebaut.

26.11. Aktives Kennenlernen der äußeren Welt

Wir bauen bewusst auf die lebensalterlichen Eigenheiten des Kindes, auf die gefühlsstimulierenden Wirkungen von dem in der Natur wurzelnden und den traditionspflegenden Tätigkeiten, sowohl auf Deutsch als auch auf Ungarisch.

Der Wunsch nach dem Kennenlernen der äußeren Welt, also der Umgebung funktioniert im Kind schon seit dem Moment der Geburt. Die kindlichen Merkmale, die Bewunderung, der starke Wunsch der Mitteilung, die Offenheit zur Kommunikation, die

emotionale Empfänglichkeit auf die Schönheiten der Natur, die Erscheinungen der Lebewesen, der Wunsch nach dem Selbst-Ausprobieren, die ständige Handlungsbereitschaft begünstigen den durch Tätigkeiten passierenden Erfahrungserwerb und der Aneignung der Sprache.

26.11.1. Ziele der Erziehung zum Kennenlernen der äußeren Welt:

- Begründung der emotionalen Bezogenheit zur Natur und zur engen Wohngegend. Kennenlernen, Liebgewinnen der lebenden und leblosen Welt und der mathematischen Logik.
- Die zum umweltharmonischen Verhalten nötigen Fähigkeiten, Erfahrungen müssen im Kind begründet werden.
- Gefühlsbereicherung mit den zur Natur knüpfenden, traditionsbewahrenden Tätigkeiten und dadurch Entwicklung ihres Wortschatzes.

26.11.2. Inhalt des Kennenlernens der äußeren Welt:

Der Prozess der Erziehung zum aktiven Kennenlernen der äußeren Welt ist vielfältig, wirkt auf alle Taten des Kindes. Möglichkeit und Inhalt des Wissenserwerbs durch Tasten erweitert sich. Neben den in der Kindergartenpraxis bearbeitenden Themen erscheinen auch die alltäglichen, mit der Natur verbundenen Tätigkeiten der Traditionspflege auf beiden Sprachen.

Umwelterziehung und Traditionspflege:

Das Kind erwirbt das traditionellen Wissensmaterial – Familie, Kindergartenumgebung, menschliche Berufe, Verkehr, menschlicher Körper, Tageszeiten, Jahreszeiten, Tiere, Pflanzen, usw. in einem eigenartigen Wirkungssystem. Der Mensch, die Natur und die Tradition sind in enger Verbindung. Diese Verbindung bewachen, stärken die folgenden Tätigkeiten:

- Aus den Veränderungen der Jahreszeiten resultierende, Wetter beobachtende Erfahrungserwerbe, gewürzt mit den Bräuchen von zu je einem illustrierten Namenstag knüpfenden Naturerscheinungen.
- Aus den Veränderungen der Jahreszeiten resultierende, die traditionelle volkstümliche Lebensweise imitierende, umgebungsformende Arbeiten.

- Sammeln von Ernten, Kräutern, auf dem Kindergartenhof und in der Umgebung, Lesen bei Familien, Maisbruch, Nuss-Schlag.
- Vorbereitungen vor den illustrierten Tagen.
- Die regelmäßigen umgebungskennelernen Spaziergänge (wöchentlich), landschaftserkennende Ausflüge.
- Während des Kennelernens der umliegenden Wirklichkeit erwerben die Kinder Erfahrungen über die formalen und quantitativen Merkmale der umliegenden Gegenstände, Erscheinungen und sie erweitern auch ihre Sprachkenntnisse durch diese Themen.

Umweltschutz:

Die Kinder gelangen zur Wertschätzung und zum Schutz ihrer Umwelt durch emotionale Verbindung. Während der vielfältigen Tätigkeiten erfahren sie das Ergebnis ihrer Arbeit, die Wirkung auf ihre Umgebung. Der Bindung der Kinder zur Umwelt und dem Liebgewinnen der Lebewesen dienen auch die wirklichen Geschichten, die die Kindergärtnerinnen während der Beobachtungen erzählt.

Durch vielseitige Beobachtung der Lebewelt, als Ergebnis der beschützenden Tätigkeit gelangen die Kinder auf emotionalem Grund zum Einsehen, dass sie die Lebewesen und unsere Umwelt wahren und schützen müssen. Wir legen im Kindergarten großen Wert darauf, dass wir umweltbewusst leben und wir erziehen die Kinder darauf.

Die verschiedenen Spaziergänge, Ausflüge, Tätigkeiten dienen der Gestaltung der angemessenen Gewohnheiten, der Gewohnheitssysteme, der Verhaltensformen, deren Verinnerlichung ergibt ein zur Natur passendes, kulturelles Verhalten. Die Naturliebe meldet sich als Anspruch, ihre Persönlichkeit angereichert.

Umweltformen:

Gestaltung und Schutz der Kindergartenumgebung bedeutet eine ständige Tätigkeit. Die Kinder nehmen an der Rückstellung der Ordnung, Unordnung des Gruppenzimmers gern teil, an den Dekorierungen vor den Feiertagen. Sie helfen auf dem Hof, im Garten. Das aktive Kennelernen der Umwelt wirkt auf das ganze Kindergartenleben, den komplexen Prozess der Erziehung. Es gibt viele Möglichkeiten zum Formen der Umgebung. So die Arbeit in der Lebenscke des Gruppenzimmers, der Wissenserwerb im Naturecke und Pflege des Kindergartenaquariums.

Die Beziehung der Kindergärtnerin zur Umwelt, zur Natur, ihre Grundeinstellung, ihr Wertmaßstab ist ein Modell sowohl für die Kinder als auch für die Eltern. Sie formt die kindliche Umgebung aktiv, mit Lust. Die Kindergärtnerin schafft und verbindet die Bedingungs- und Tätigkeitssystem der Umwelterziehung und Traditionspflege, in dem das Kind die abwechslungsreichen Reize individual und gemeinsam erlebt, kann seine eigene Umgebung wieder schaffen. Sie findet die Verknüpfungspunkte mit anderen Tätigkeiten. Sie strebt sich nach dem vielseitigen Kennenlernen der Lebewelt.

Die Kindergärtnerin regt jede Arbeit an:

- die formt, steigert die Empfänglichkeit zur Umgebung,
- die zur Gestaltung der harmonischen Umgebung motiviert,
- die das Gefühl der Zugehörigkeit stärkt.

Persönlichkeitsentwickelnde Wirkung:

- Während der Tätigkeiten bekommen die Kinder Erfahrungen über das Leben von Pflanzen, Tieren, die dazu gehörenden menschlichen Arbeiten, über das Vergehen der Zeit und die damit verbundenen sprachlichen Werte. Diese Erfahrung ist jahreszeitlich anders, aber kehrt jedes Jahr zurück. Das stärkt die Zugehörigkeit, das Sicherheitsgefühl.
- Die Erziehung zum Kennenlernen der äußeren Welt ist bestimmend bei der Fähigkeitsentwicklung der Kinder, vor allem auf den unteren Gebieten: Erfahrung, Erinnerung, Verstehen, Konstruieren, Urteilsfähigkeit.
- Sie können Grundprobleme erkennen und lösen.
- Die Ausdrucksfähigkeit der Gedanken durch Tätigkeiten und mündlich entwickelt sich.
- Sie gehen beim selbständigen Erfahrungserwerb, bei der Meinungsäußerung voran, ihre Kommunikationsfähigkeit entwickelt sich.
- Während der gemeinsamen Tätigkeiten kontaktieren sie mit den Kameraden, ihre Geduld steigert, ihr Willen und ihre Selbstdisziplin werden stärker. Die Freude der Entdeckung, des Wissens erweckt zur Annahme der Verschiedenheiten.

27. Merkmale der Entwicklung auf das Ende des Kindergartenalters

Als Ergebnis der inneren Reife des Kindes, bzw. des Erziehungsprozesses in der Familie und im Kindergarten erreicht die Mehrheit der Kinder auf das Ende des Kindergartenalters das zur Schularbeit, zum Anfangen des Schullebens nötige Entwicklungsniveau. Zum Schulanfang braucht das Kind das Vorhandensein der nachstehenden Bedingungen: körperliche, psychische und soziale Reife, alle von denen ist nötig zur erfolgreichen Schularbeit.

27.3. Körperliche Reife

Das körperlich gesund entwickelnde Kind gelangt gegen sein sechstes Lebensjahr zur ersten Formveränderung. Ihre Körperverhältnisse verändern sich, der Zahnwechsel beginnt. Sein Körper ist angemessen entwickelt, belastbar. Seine Bewegung ist geordneter, harmonischer. Die Bewegungskoordination und Feinmotorik entwickelt sich kräftig. Es kann seine Bewegung, Verhalten, Befriedigung seiner körperlichen Bedürfnisse mit Absicht steuern.

27.4. Psychische Entwicklung

Das psychisch gesund entwickelnde Kind ist auf das Ende des Kindergartenalters zum Eintritt in die Schule bereit. Die zum Lernen nötigen Fähigkeiten entwickeln sich. Wahrnehmung, Erkenntnis differenziert sich weiter. Die Entwicklung der räumlichen Wahrnehmung, die visuelle und akustische Differenzierung, die räumliche Informiertheit, die räumliche Bewegungsentwicklung, die Gestaltung des Körperschemas haben eine besondere Bedeutung.

Bei dem psychisch gesund entwickelnden Kind:

- neben der unwillkürlichen Erinnerungsverankerung und Nacherleben, dem indirekten Nacherleben erscheint die absichtliche Verankerung und Nacherleben, die Zeitdauer der Bewahrung wächst, neben der Anerkennung bekommt das Nacherleben eine immer größere Rolle;

- die den Grund des Lernens bildende Achtung erscheint, der Inhalt, der Umfang der Achtung steigert stufenweise, ihre Verteilung und Übergabe wird leichter;
- auch das elementare, begriffsmäßige Denken bildet sich neben dem tätig-an anschaulichen und dem illustrierten Denken.

27.5. Soziale Entwicklung

Auf das Ende des Kindergartenalters werden die Kinder auch sozial reif zur Schule. Das sozial gesund entwickelnde Kind ist auf die Annahme des Schullebens und des Lehrers, auf den stufenartig bildenden Zusammenarbeiten, auf die Kontaktschaffung mit Erwachsenen und den Kameraden bereit, falls es die Schumatmosphäre ermöglicht.

Das sozial reife Kind:

- kann sich an immer mehreren Regeln anpassen, kann die Befriedigung seiner Bedürfnisse verzögern;
- sein Aufgabenbewusstsein bildet sich, es äußert sich in dem Verstehen der Aufgabe, in der Aufgabenhaltung, in dem immer erfolgreicherem Erledigen der Aufgaben, die Gestaltung seines Aushaltens, Arbeitstempo, seiner Selbständigkeit, Selbstdisziplin sichert diese Tätigkeit.

27.6. Das gesund entwickelnde Kind

- kommuniziert verständlich, ständisch, es spricht, kann seine Gedanken in einer den anderen verständlichen Form, in einem seinem Lebensalter entsprechenden Tempo und Akzent ausdrücken. Es verwendet alle Wortarten. Es schafft verschiedene Satzstrukturen, Satzarten. Es spricht die Vokale und die Konsonanten klar aus. Es kann sich die Sprache der anderen anhören und verstehen.
- verfügt über **elementare Kenntnisse** über sich selbst und seine Umgebung, kennt seinen Namen, Adresse, den Beruf seiner Eltern, erkennt die Tageszeiten. Es kennt und verwendet in der Übung die grundlegenden Regeln des Fußgängerverkehrs. Es kennt seinen engeren Wohnort, die in der Umgebung lebenden Pflanzen, Tiere, deren Pflege und Schutz. Es erkennt die Zusammenhänge der Bekleidung und des Wetters. Es kennt die grundlegenden

Regeln des Verhaltens, diejenigen Verhaltensformen bilden sich, die zur Wertschätzung und Bewahrung der Natur- und Gesellschaftsumgebung nötig sind, es hat elementare Anzahl Kenntnisse.

- Während der Zeit des ab dem dritten Lebensjahr obligatorischen Kindergartenbesuchs ist das Ziel, die Aufgabe unveränderlich die Unterstützung der harmonischen Entwicklung der **ganzen kindlichen Persönlichkeit**. Das oben beschriebene Entwicklungsniveau kann im Falle von Kindern mit spezifischen pädagogischen Ansprüchen nur bei der pädagogischen Arbeit mit Hilfe von speziellen Fachleuten erreicht werden. Die Schulreife kriterien der zur besonderen Pflege berechtigten Kinder spiegeln die Erwartungen des Aufnahme-Instituts gegen die zur Schule kommenden Kinder.

27.7. Entwicklung der deutschen Sprache auf das Ende des Kindergartenalters:

Der entstandene passive Wortschatz hilft dem Kind bei der sprachlichen Orientierung, bei dem Aufgabemachen. Für das Kind wird die deutschsprachige Sphäre nicht fremd, in gegebenen Situationen kann es die erworbenen Sprüche, Satzmodelle selbst verwenden. Es kennt die Traditionen und Kultur der örtlichen deutschen Nationalität und es bildet den Grund seines Identitätsbewusstseins. Unser Ziel ist, dass unsere Kindergartenkinder in der örtlichen deutschen Nationalitätenschule weiter lernen, in der sie auf die im Kindergarten angeeigneten Wissen stützen können.

28. A Pedagógiai program elfogadása, jóváhagyása

Egyetértését nyilvánította:

.....

SZMK elnök

.....

dátum

Elfogadta:

.....

Munkaközösség vezető

.....

dátum

Jóváhagyta:

.....

.....

Óvodavezető

Fenntartó

.....

.....

dátum

dátum